

**KLEBELSBERG KUNO ÁLTALÁNOS ISKOLA és GIMNÁZIUM
GYERMEKEK HÁZA ALTERNATÍV ALAPOZÓ PROGRAM és GYH
ALTERNATÍV GIMNÁZIUM**

Pedagógiai programja

(módosított változat)

2018.

Tartalom

1. A GYERMEKEK HÁZA ALTERNATÍV ALAPOZÓ PROGRAM.....	5
2. GYH ALTERNATÍV GIMNÁZIUM.....	8
3. A GYERMEKEK HÁZA ALTERNATÍV ALAPOZÓ PROGRAM ÉS A GYH ALTERNATÍV GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI ALAPELVEI.....	9
4. EGÉSZ NAPOS ISKOLA AZ ELSŐ HAT ÉVFOLYAMON.....	15
5. A SZEMÉLYRE SZABOTT TANULÁSTÁMOGATÁST BIZTOSÍTÓ SZERVEZETI KERETEK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI ELJÁRÁSOK.....	18
6. NEVELÉSI ALAPELVEK, KIEMELT FEJLESZTÉSI TERÜLETEK.....	24
7. ÉRTÉKELÉS.....	36
8. INTEGRÁCIÓ. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ÉP TÁRSAKKAL EGYÜTT.....	42
9. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE.....	50
10. A GYERMEKEK HÁZA KAPCSOLATA A KÖZOKTATÁSI RENDSZER MÁS SZEREPLŐIVEL.....	52
11. GYERMEKEK HÁZA ALTERNATÍV ALAPOZÓ PROGRAM ÉLET- ÉS MUNKARENDJE.....	55
12. EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZÜLŐKKEL.....	57
13. A GYERMEKEK HÁZA ALTERNATÍV ALAPOZÓ PROGRAMBA VALÓ JELENTKEZÉS.....	59
14. A GYH ALTERNATÍV GIMNÁZIUM FELVÉTELI ELJÁRÁSA.....	60
15. GYERMEKEK HÁZA PEDAGÓGUSAI.....	62
16. ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK.....	65
17. A PROGRAM EREDMÉNYESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA, A NEVELŐ, OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE.....	67
18. ÖSSZEGZÉS, FELÜLVIZSGÁLATOK.....	71

Előszó

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program kidolgozói hosszabb, rövidebb ideig dolgoztak az általános iskola különböző szinterein. Tapasztalataik alapján jutottak el addig a merész gondolatig, hogy az alapozó oktatás lehetőségeit merőben új oldalakról kezdjék vizsgálni. A pedagógiai program áttekintést ad a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program célkitűzéseiről és működési feltételeiről, kiegészítve a gimnáziumi tagozatra vonatkozó elemekkel.

1. A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program**Előzmények**

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program az 1991-92-es tanév óta működik. Létrejöttében a tanítók gyakorlati tapasztalatai mellett jelentős szerepet játszott a századeleji reformpedagógiai irányzatok megjelenése Magyarországon. A Gyermekek Háza program kidolgozói és tanítói ezen irányzatok lényeges elemeit abból a szempontból vizsgálták, melyek azok, amelyek optimálisan átültethetők a magyar pedagógiai gyakorlat talajára.

Az alapozó oktatás megújítására irányuló törekvések elméleti összefoglalását az 1989-ben, 1990-ben a Közoktatási Alap Titkárságához benyújtott "6-12 éves korú gyermekeket nevelő új alapozó iskola programjának kidolgozása, kísérleti kipróbálása" című pályázat tartalmazza.

A program működési helyzete

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program a Klebelsberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium részeként, mint önálló pedagógiai program működik. Az együttműködés feltételeit a Klebelsberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium igazgatója, és a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program pedagógiai vezetője kölcsönös megállapodásban rögzítették. A megállapodást eljuttatták az akkori fenntartó, II. kerületi Önkormányzat jegyzőjéhez, illetve a Művelődési Minisztériumhoz.

Ennek értelmében:

- A Gyermekek Háza program alaptéziseit, újító módszertani eljárásait a befogadó iskola tiszteletben tartja.
- A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program pedagógiai és szervezeti kérdéseit illetően teljes önállóságot élvez.
- A program működéséhez szükséges osztálytermet (szerkezetileg egységes blokkban), higiéniai és étkezési feltételeket az intézmény vezetője biztosítja.
- A Gyermekek Háza programban tanító pedagógusok a Klebelsberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium állományában vannak.
- A Gyermekek Háza hat évfolyamos alapozó iskolamodellként indult, amely évfolyamonként egy-egy osztályt működtet, saját pedagógiai programja, helyi tanterve alapján. A 2001/2002-es tanévtől, igazodva a kerettantervi szakaszoláshoz, a program nyolc évfolyamossá bővült.
- Az első négy évfolyamon 2 tanítós, a felső tagozaton szaktanári rendszerben zajlik a képzés. Az átmenet megkönnyítése érdekében az osztályt indító tanítók a 8. osztály végéig osztályfőnökként kísérik a gyerekeket. A tanítóképzés szakkollégiumi rendszere lehetőséget biztosít arra, hogy egyes műveltségterületeken egy tanító hat éven át dolgozzon egy-egy osztállyal. Így a gyerekek fejlődése tovább kísérhető, az átmenet során az 5. és 6. osztályban is biztosított a személyes kötődés.
- A 8. osztály után a gyerekek középfokú oktatási intézményekben, illetve a sajátos nevelési igényű, értelmi sérült tanulók speciális szakiskolákban folytathatják tanulmányaikat. A 2018/19. tanévtől a program gimnázium osztállyal bővül, a Gyermekek Háza 8. évfolyamán tanuló diákok – meghatározott feltételekkel - a gimnáziumi tagozaton folytathatják tanulmányaikat.
- Az intézményben párt nem működhet és párthoz kötődő szervezettel kapcsolatba hozható tevékenység nem végezhető, amíg az intézmény gyermekek felügyeletét látja el. Világnézetének, lelkiismereti, politikai nézetének megvallására és megtagadására sem tanuló, sem szülő, sem pedagógus nem kényszeríthető.
- A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program helyi tantervét a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 2013. január 17-én jóváhagyásra benyújtotta az oktatásért

felelős miniszterhez. A 21138-1/2013/KOIR iktatószámú határozat jóváhagyta a Gyermekek Háza kerettantervét, alkalmazására megadta az engedélyt, így a program továbbra is saját fejlesztésű, alternatív tanterve alapján végzi nevelő, oktató munkáját.

2. GYH Alternatív Gimnázium

Előzmények:

Az elmúlt évek során egyre markánsabb társadalmi, szülői és tanulói igény fogalmazódott meg a Gyermekek Háza program gimnáziumi tagozattal való bővülésére. Ezt a törekvést a fenntartó támogatta és alternatív gimnáziumi tanterv kidolgozására kérte fel a Gyermekek Háza program pedagógusait.

A program pedagógusai – felkért szakemberek közreműködésével - alternatív gimnáziumi programot, tantervet dolgoztak ki. A GYH Alternatív Gimnázium tantervét a fenntartó Közép Budai Tankerület benyújtotta az oktatásért felelős miniszterhez. A 34519-6/2018/KOZNEVTART iktatószámú határozattal a miniszter jóváhagyta az alternatív tantervet és a 2018/19-es tanévtől kezdve megadta a működési engedélyt.

A GYH Alternatív Gimnázium célja, hogy megújítsa az oktatás tartalmát, kereteit, alkalmazkodjon a 21. század kihívásaihoz, kiemelten fókuszálva a személyiségfejlesztésre, a diákok egyéni igényeire, törekvéseire. Célja, hogy figyeljen a munkaerőpiaci elvárásokra, és diákjait felkészítse ezekre.

A GYH Alternatív Gimnázium a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program pedagógiai elveire, módszereire építő, azokat továbbvivő inkluzív középiskola. A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Programra vonatkozó alapelvek, kiemelt fejlesztési területek – az életkori sajátosságok figyelembevételével - a gimnáziumi tagozaton is meghatározók.

A Gyermekek Háza gimnáziumi tagozata inkluzív középiskolaként minden osztályában fogad – szakértői véleménnyel rendelkező - mozgáskorlátozott, látás- hallássérült, beszéd fogyatékos autizmus spektrum és pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulókat.

A GYH Alternatív Gimnázium állami intézményként kínál lehetőséget alternatív középiskolában való tanulásra.

A GYH Alternatív Gimnáziumra vonatkozó alapelvek, nevelési célok a gimnáziumi tanterv bevezetőjében kerültek kifejtésre.

Működési helyzet

A gimnáziumi tagozat működési feltételei jelenleg megegyeznek az alapozó program működési feltételeivel.

3. A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program és a GYH Alternatív Gimnázium pedagógiai alapelvei

Elsőként leszögezendő, hogy a Gyermekek Háza képzésének tartalma megfelel a NAT, illetve a Kerettantervek tartalmának. Nem az elsődleges, hogy mást, hanem, hogy másként tanít.

A Gyermekek Háza iskola alternatív programnak vallja magát, tudva, hogy az "alternatív" elnevezés ma Magyarországon a hagyományos iskolától eltérő segédkategória, melynek a gyakorlat dönti el tényleges jelentését. Ezért feltétlenül tisztázni kell, melyek azok a szemléletbeli, módszertani változások, amelyek a Gyermekek Háza gyakorlatában tetten érhetők.

Az egyéni különbségek tisztelete

Az iskolában tanuló diákok között igen nagy különbség mutatkozhat a kognitív képességek, a fejlődési ütem terén, illetve az otthonról hozott ismeretek, tanulásra való motiváltság szintjeiben.

A Gyermekek Háza fő célkitűzése, hogy az iskola természetes befogadó közege legyen minden tanulónak, függetlenül egyéni adottságaitól, képességeitől, fejlődési ütemétől.

A program pedagógusai vallják, hogy:

- Az alapozó iskola elsődleges, kiemelt feladata a biztos alapkészségek kialakítása minden tanulónál.
- A tanulók számára annyi és olyan jellegű tevékenységre kell lehetőséget biztosítani, amennyire az adott fejlettségi fokán szükséges optimális fejlődéséhez.
- Cél, hogy a tanuló saját lehetőségeinek megfelelő, minél optimálisabb szintre juthasson egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével.
- A gimnáziumi tagozaton biztosítson lehetőséget a tanulók egyéni érettségi, továbbtanulási terveinek figyelembevételére.

A tanulási esélyegyenlőség elve

A Gyermekek Háza program megalakulásától kezdve kiemelt figyelmet fordít a tanulók esélyegyenlőségének javítására, megvalósítására.

A diákok tanulást segítő képességeinek, családi háttérének, tanulási stílusának, érdeklődésének megismerése, az egyéni lehetőségekhez igazodó bánásmód, tanulásszervezés, az egyéni, rugalmas tanulási időkeret biztosítása, az alapkészségek, kulcskompetenciák kiemelt fejlesztése, az árnyalt értékelési gyakorlat ehhez elengedhetetlen.

E feltételek tették lehetővé, hogy a Gyermekek Háza, Magyarországon az elsők között, tudatosan vállalja a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelését. (Lásd PP 7. fejezet).

A Gyermekek Háza alapelvei tükrözik, hogy a program a hátrányos helyzetű tanuló számára is biztosítani kívánja az elfogadó, fejlesztő környezetet. (Lásd PP. 8. fejezet)

Alapfeltétel az egyenlő bánásmód megvalósulása érdekében a differenciált nevelési és oktatási környezet, a szegregációmentesség és a diszkriminációmentesség biztosítása.

A tanulási esélyegyenlőség feltételeinek megvalósulását az egész napos foglalkoztatás, a minden évfolyamra tervezett osztályidő nagymértékben segíti.

Tehetséggondozás

A Gyermekek Háza differenciált nevelési és tanulási környezete kiváló lehetőséget nyújt a tehetséggondozásra. Alapelv, hogy minden tanuló valamiben tehetséges. A tehetséggondozás során cél, hogy minden tanulónak legyen lehetősége bármely területen tudása legjavát nyújtani.

A tehetséggondozás meghatározó színtere a tanóra és a tanórán kívüli idő. A differenciált tananyag és tevékenységrendszer kiváló lehetőséget nyújt a heterogén tanulási környezetben a tehetséggondozás megvalósítására. Jó lehetőséget nyújt a tehetséges tanulók fejlesztésére a projektekből végzett munka, a kiselőadások, gyűjtőmunkák, témahetek gyakorlata, ahol nagyfokú önállósággal, magas színvonalon adódik lehetőség az egyéni tanulásra.

A Gyermekek Háza program az alapozó szakaszban elveti az osztálybontás, a nívócsoportos oktatás gyakorlatát. E szervezeti megoldások helyett az egyéni lehetőségekhez mért, differenciált tanulási környezet megvalósításában látja a tehetséggondozás, a tanulási hátrányok kezelésének és az integrált oktatás megvalósításának lehetőségeit.

A gimnázium nyelvi előkészítő évében a nyelvtanulás bontott csoportban zajlik. A 11. és 12. évfolyamán az érettségi és a továbbtanulási terveknek megfelelően tagozatos képzés, fakultáció választható. A gimnáziumi tantervben a tantárgyaknál feltüntetett fakultatív tartalom a tehetséggondozást szolgálja. (lásd GYH Alternatív Gimnázium tanterve)

A tanítási - tanulási folyamat értelmezése

Tanuláson az ismeretszerzést, a képességek fejlődését, az attitűdök változását egyaránt értjük. A tanítási - tanulási folyamat értelmezésénél elsődleges leszögezni, hogy a tanuló felelős saját tanulásáért. A tanulókat érdekeltté, aktívvá kell tenni az ismeretszerzés folyamatában.

A tanulási folyamat szervezésénél a tanulók aktivitásának magas szinten való tartása érdekében a kutató, felfedező, cselekvéses tanulás kerül előtérbe. Így az ismeretközlő pedagógus és befogadó tanuló alapállás helyett a tevékenységközpontú tanulásra helyeződik a hangsúlyt, ahol az együtt munkálkodó diákok, és pedagógusok közös tevékenysége folyik. Ezzel lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók előzetes tudásukat, tapasztalataikat is mozgósítsák, tevékenyen vegyenek részt a tananyag feldolgozásában, elsajátításában.

Kiemelt cél, hogy a pedagógusok megismerjék a tanulók sajátos, egyéni tanulási módjait, stratégiáit, stílusát és szokásait. Vegyék figyelembe fejlődési folyamat, ennek részeként a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, ezekre alapozzák a tanulás szervezését. Ezzel segíthetik a gyerekeket az élethosszig tartó tanulás eszközeinek megismerésében, módszereinek elsajátításában, és a tanulás iránti egyéni felelősség tudatosításában.

Kiemelt figyelmet fordít a program a gondolkodási, a probléma-megoldási készségek, a kreativitás fejlesztésére, a döntés hozási képesség kialakítására. A cselekvéses, együttműködésre építő tanulási helyzetek alkalmazása rengeteg lehetőséget kínál ehhez.

Elengedhetetlen az optimális terhelés megvalósítása. Ha a diákok a tanulási helyzetek során saját képességeiknek, lehetőségüknek megfelelő feladatokkal dolgoznak, azokat sikeresen tudják megoldani, tanulási kedvük, motivációjuk állandósul. A tanulás így nem feladatként, hanem örömforrásként, önmegvalósítási lehetőségeként jelenik meg. Mindezek segítik a kulcskompetenciák kialakítását, fejlesztését.

A gyerek szerepe a tanulási folyamatban

A Gyermekek Háza program a tanulási folyamat szervezésénél, a gyerekek szempontjait előtérbe helyezve, a következő elvekre figyel:

- A gyerekeknek joguk van "gyerekek lenni", életkori sajátosságait feltétlenül tiszteletben kell tartani.
- Nem csak "szenvedve" lehet tanulni, szükséges az élményszerű, felfedező tanulás.
- Fontos, hogy a diák saját tanulásának szervezésében érdekelt, aktív lehessen, együttműködő közösség tagjaként fordulhasson segítségért társaihoz, tanítóihoz.
- Nem a tanulót kell a tananyaghoz igazítani, hanem a tananyagot és az elsajátítás módját az adott gyerekhez.
- A hiba a tanulás szerves része. A tanulónak joga van hibázni, és a hibából tanulni.
- A bizalom, a nyugodt, elfogadó légkör, a pozitív megerősítés minden tanulónak alanyi jogon jár.

Biztosítani kell a diákok számára, hogy kulturált, esztétikus és praktikus tárgyi környezetben tanulhassanak.

A pedagógus szerepe a tanulási folyamatban

A Gyermekek Háza Program tanulási helyzeteiben a pedagógus nem, mint minden ismeretek tudója és közvetítője van jelen, sokkal inkább együttműködő társként. Elsődleges feladata az optimális tanulási feltételek megteremtése, a szükséges eszközök, feladatsorok, a tevékenységrendszerek és az ismeretszerzés munkaformáinak végiggondolásával, megszervezésével. Feladata szükség esetén segítségadás, addig, amíg azt a tanuló vagy az adott tevékenység megkívánja.

Tudnia kell tapintatosan helyet adni a tanulói kezdeményezéseknek. Ugyanakkor tisztában kell lennie egy-egy készség, kompetencia kialakulásának lépcsőfokaival és azzal, hogy az adott gyermek éppen hol tart e folyamatban, hiszen megfelelő fejlesztő tevékenységet csak ennek birtokában tud biztosítani számára.

A GYH Alternatív Gimnáziumra hangsúlyosan vonatkozó alapelvek

A fent kifejtett alapelvek – az életkori sajátosságok figyelembevételével - a gimnáziumi tagozaton is meghatározók.

Személyre szabott tanulástámogatás, differenciált tanulásszervezés

A GYH Alternatív Gimnázium – a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program elveit követve – alapvető célként fogalmazza meg a minden tanuló számára hatékony iskolai környezet megvalósítását, a tanulási esélyegyenlőség biztosítását.

A személyre szabott tanulástámogatás a tanórákon, tanítási blokkokban folyamatosan megvalósul. Építve a tanulók önállóságára, feladattudatukra gyakran biztosít a program a tanulással kapcsolatos választási, döntési lehetőséget. A frontális tanítás túlsúlya helyett a diákok együttműködésére építő kooperatív munka, az egyéni sajátosságokhoz alkalmazkodó differenciált rétegmunka szervezésével zajlik a tanulás.

E mellett rugalmas szervezeti keretek, formák is segítik a személyre szabott tanulást, választható tantárgyak, tagozatok, fakultációk, tantárgyi rehabilitációs órák, mentori támogatás biztosításával.

Személyes kapcsolatok, két osztályfőnök, patrónus rendszer

A GYH Alternatív Gimnázium kiemelt figyelmet fordít a személyes kapcsolatok kialakítására, működtetésére. Fontosnak tartja, hogy legyen idő és lehetőség a diákok megismerésére, személyes hangvételű beszélgetésekre, egyéni támogatás biztosítására a gimnáziumi évek alatt. Ezt a célt szolgálja a heti 2,5 órára tervezett osztályidő, illetve sokszínű szabadidős tevékenységek szervezése, a közös osztály és gimnáziumi programok valamint a patrónus rendszer.

Kompetenciafejlesztés

Fontossá vált a kreativitás és innováció, a kritikai gondolkodás és problémamegoldás, az önszabályozás, az együttműködési készség fejlesztése, a kommunikáció és az infokommunikációs technológiák biztos használata. A GYH Alternatív Gimnázium olyan

iskolai környezet kínál, ahol a lényegi tantárgyi ismeretek elsajátítása mellett megvalósul e készségek, kompetenciák fejlesztése.

4. Egész napos iskola az első hat évfolyamon

A Gyermekek Háza indulásától kezdve egész napos iskolai oktatást, nevelést valósít meg az alsó tagozatán. Az egész napos foglalkoztatás során az oktatás, a nevelés folyamata a tanítási órákon túl kiterjed a szabadidőre, a tanórákra való felkészülésre.

A nap két egyenlő értékű részből áll, délelőtt és délután is vannak tanórák és szabadidős tevékenységek. Az egész napra elosztott tanórák kevésbé terhelik meg a gyerekeket. Jut idő nyugodt napkezdésre, beszélgető-körre, elmélyült tanulásra, délelőtti pihenésre, játékra, mesére, művészeti foglalkozásokra. Jól szervezve biztonságot, nyugalmat nyújt a tanulók számára.

Az egésznapos iskolában, az egész napos ellátás során a pedagógus szerepek nem válnak szét, minden pedagógus vezet tanulási blokkokat, segíti a tanóra való felkészülést, szervez szabadidős tevékenységeket. Más és más helyzetekben találkozik diákjaival, nem válik ketté nevelői és oktatói feladata. A személyközpontú, egyéni sajátosságokhoz igazodó nevelési és tanítási gyakorlat a tanulók sokoldalú megismerésén alapszik. A sokszínű iskolai helyzetek lehetőséget nyújtanak a tanulók személyiségének, pszichés funkcióinak, képességeinek, készségeinek, érdeklődésének alapos megismeréséhez. Az egésznapos iskola, az egész napos ellátás biztosítása segíti az esélyegyenlőség megvalósulását azzal, hogy az egységesen nyújtott egész napos iskolai szolgáltatásokból nem marad ki egy tanuló sem. (Lásd: P.P. 7. 8. fejezet)

Az egész napos iskola, az egész napos ellátás időbeosztása lehetővé teszi a tanulás idejének rugalmas kezelését. A Gyermekek Házában alkalmazott tanulásszervezési módok – problémamegoldó tanulás, kooperatív feladatvégzés, differenciált rétegmunka, individualizált tanulás, projekt – szükségessé teszik a hosszabb időegységet biztosító tanulási blokkokban történő tanítást.

Az egész napos iskola tanulásszervezési gyakorlata lehetőséget kínál a tanulási esélyegyenlőség növelésére, segíti a társadalmi integrációt. Időt és teret biztosít az adaptív, befogadó, a tanulók egyéni lehetőségeihez igazított nevelési, oktatási környezet kialakítására és fenntartására az oktatás, nevelés tartalmában, munkaformáiban, módszereiben, értékelési rendszerében egyaránt. Az önálló tanulás során a pedagógusok visszajelzést kapnak tanításuk határfokáról, e mellett - szükség esetén - egyéni segítséget nyújthatnak a diákoknak. (Lásd: P.

P. 3. fejezet)

A szülők jogos igénye, hogy biztonságos, értékes tanulási, nevelési környezetben tudják gyermekeiket. Elvárás, hogy az iskolának legyen válasza a társadalmi kihívásokra, ne csupán tradicionális feladatára – oktatás, tanítás – korlátozódjon működése.

A gyermekek természetes közössége az iskola. A személyes kapcsolatok gyengülése, a családi szerkezet változása, a növekvő individualizmus mind erősíti azt az igényt, hogy az iskola vállaljon részt a közösségfejlesztésben, szánjon kellő figyelmet és időt a közösségek segítésére, fejlesztésre. Biztosítson teret kapcsolatok, barátságok kialakulására, tegye lehetővé a közös játékok, élmények átélését. Mindezekre időt, teret biztosít az egész napos iskola. Összegezve, a jól működő egész napos iskolai ellátás egységbe foglalja a tanulók egyéni képességfejlesztésének, oktatásának, nevelésének teljes menetét.

Az egész napos iskola tervezett időbeosztása

8.00 – 9.00	Beszélgető kör, reggeli
9.00 – 10.30	Tanulási blokk 1
10. 30 – 11.00	Szabadidő: mozgás, játék a szabadban
11.00 – 12. 30	Tanulási blokk 1/tanóra 1/ tanóra 2
12. 30 – 13.00	Ebéd
13.00 – 13. 30	Szabadidő: pihenés, mesehallgatás
13. 30 – 14. 45	Szabadidő: mozgás, játék a szabadban
14. 45 – 15. 30	Tanóra 2/művészeti, sportfoglalkozás/önálló tanulás
15. 30 – 16.00	Uzsonna, a nap zárása

- Tanulási blokk1, tanóra1: anyanyelv, matematika, természet és társadalom ismeret, idegen nyelv
- Tanulási blokk2, tanóra 2: mozgás, sport, művészetek
- Az egész napra elosztott szabadidő sávokba jól illeszthetők a sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs órái
- Pénteki napon nincs önálló tanulás, délutánra művészeti vagy szakköri blokkot, illetve iskolán kívüli programot tervezünk

Az egész napos iskolában – a közoktatási törvény rendelkezése alapján – a kötelező iskolai

foglalkozások 16 óráig tartanak, nincs lehetőség a tanulók délutáni foglalkozások alóli felmentésre.

A Gyermekek Háza tapasztalatai igazolják, az egésznapos iskolai gyakorlat társadalmi problémákra is választ kínál. A program tapasztalatai egybeesnek a köznevelési törvényben megfogalmazottakkal, amely az egész napos iskolát - megfelelő tartalom, személyi és tárgyi feltételek biztosítása esetében - bevezetendő, támogatandó modellként, oktatási reformként értelmezi.

A szükséges tantervi módosítás 2012 őszén, a NAT, a kerettantervek és a köznevelési törvény miatt esedékes felülvizsgálattal egy időben megtörtént. A Gyermekek Háza tanterve tartalmazza az egész napos iskolai ellátáshoz szükséges nevelési, oktatási programot.

5. A személyre szabott tanulástámogatást biztosító szervezeti keretek és tanulásszervezési eljárások

Többfunkciójú teremtervezés

A Gyermekek Háza program osztálytermeinek berendezésénél elsődleges cél, otthonos környezetet nyújtson, és lehetőséget biztosítson a frontális, a kooperatív kiscsoportos vagy páros, illetve az elkülönült, egyéni munkavégzésre. Ezért a nehezen mozdítható padok helyett mobilizálható, körülülhető asztalok, a könnyű helyváltoztatást biztosító, szabadidő-tevékenységekhez is alkalmas guruló- és forgószékek találhatóak a termekben.

Az osztályokban matematikai, anyanyelvi, természettudományos, kézműves és egyéb tevékenységek végzésére alkalmas területek vannak kialakítva. A nyitott polcokon találhatóak a különböző tanulást segítő kiadványok, kézikönyvek, eszközök, ezzel is segítve a diákok önálló tanulását, feladatvégzését. Minden teremben van egy nagy kerek asztal, mellette kis tábla. Ez a differenciált rétegmunka helyszíne, ahol kiscsoportokban összeülve lehet tanulni, közösen dolgozni.

Fontos része a termeknek a matracokból, puha párnákból kialakított meleg sarok, amely a beszélgető-kör, kiscsoportos olvasás, vagy nyugodt pihenés, játék helyszíne.

A GYH Alternatív Gimnázium osztálytermeinek berendezésénél is fontos cél, hogy otthonos környezetet nyújtson, és lehetőséget biztosítson a többszintű tanulásszervezés megvalósítására, az infó kommunális eszközök napi szintű használatára.

Tanórák helyett rugalmas időkeretek

Tanítási blokkok

A Gyermekek Háza programban a tanulás jelentős része blokkokban zajlik. A blokkok ideje rugalmas, függ a feldolgozandó anyagtól, a gyerekek állapotától, aktivitásától. Fontos szempont, hogy a Kerettantervben megfogalmazott, előírt óraszámok érvényesüljenek a blokkok szervezése során.

Epochák

A GYH Alternatív Gimnáziumban a tanulás a diákok terhelhetőségéhez, az adott tantárgy jellegéhez igazodva zömmel tanítási blokkokban, epochákban, illetve témahetek szervezésével zajlik.

A 9. és 10. évfolyamon a témakörök szerint jól tagolható tantárgyak tanítása epochákban történik. Az epochákban zajló tematikus tanulás lehetőséget biztosít az elmélyülésre, az ismeretek szintetizálására ösztönöz, lehetővé teszi, hogy a tanulók összefüggéseiben lássanak egy - egy témát. Az epochákban tanított természettudományos tantárgyak, a kommunikáció - művészetek, történelem, földrajz tantárgyak esetében lehetőség adódik a tantárgyi integrációra, a tantárgyi tartalmak közti összefüggések megtapasztalására.

Projektek

A Gyermekek Háza program az élményszerű, tanulók aktív részvételére építő tanulás gyakorlatát kívánja megvalósítani. Fontos célként fogalmazódik meg, hogy a gyerekek képesek legyenek összefüggéseikben szemlélni a világot.

A projekt módszer jó lehetőséget teremt a kompetencia alapú oktatás megvalósítására, a kulcskompetenciák fejlesztésére, az érdeklődés és intelligencia típusok szerinti differenciálásra. Ezért a tananyag arra alkalmas részei projekt módszerrel kerülnek feldolgozásra.

Az adott évfolyamokon megvalósuló projektek végiggondolása, kialakítása folyamatos feladat. Fontos, hogy a projektek tartalma építsen a gyerekek érdeklődésére, ezért minden évfolyamon vannak előre nem tervezhető, a gyerekek érdeklődéséből kiinduló projektek. Ezek mellett megvalósulnak tervezett, már hagyományokkal rendelkező projektek is. A projektek szervezése, koordinálása – valamennyi érintett pedagógus együttműködésével – az osztályfőnökök feladata.

Témahetek

A GYH Alternatív Gimnázium 9. és 10. évfolyamán tervezetten 4 témahétre kerül sor. A rendszeresen szervezett témahetek során olyan témák feldolgozására nyílik lehetőség, melyek - komplexitást alkotva - túlmutatnak a tantárgyi kereteken. A témahetek kiváló lehetőséget

nyújtanak az élményt nyújtó, kutató tanulásra, a személyes kompetenciák, kommunikáció, együttműködési készség, önálló ismeretszerzés, kreatív alkotóképesség és a digitális kompetenciák fejlesztésére.

A témahetek témáját a diákok és a pedagógusok közösen határozzák meg.

A tananyag elrendezésének kérdései

A program sajátossága - az optimális terhelés érdekében -, hogy differenciált ismereteket nyújtó tananyaggal dolgozik. Ennek érdekében a program pedagógusai folyamatosan állítják össze a gyerekek eltérő képességeihez igazodó differenciált tevékenységek és feladatsorok rendszerét.

A program tanítói által alkotott differenciált tananyag-feldolgozások tankönyv formában is megjelentek.

A Gyermekek Háza tankönyvcsalád könyveire jellemző, hogy egy-egy témakört- legyen az olvasás, matematika, természetismeret- munkatankönyv formájában, több szinten, differenciáltan dolgoz fel. A tankönyvek a Művelődési és Közoktatási Minisztérium 44. 935/1-7/1996. XI. számú engedélye alapján az oktatásban használhatók. 1999-ben, a Gyermekek Háza tankönyvcsalád újbóli kiadása során a könyveket az Oktatási Miniszter tankönyvvé nyilvánította. (T 512. 163-169/1999.)

A GYH Alternatív Gimnáziumban a tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztása során alapelv, hogy a tankönyvek a legkorszerűbb ismereteket tartalmazzák, szövegezésük jól érthető legyen, ténylegesen segítse a diákok tanulását. Kiemelten fontos a digitális ismerethordozók használata, interneten elérhető tankönyvek, tanulást segítő kiadványok, digitalizált tartalmak (e-könyvek) letöltése, valamint az interneten elérhető tartalmak felhasználása.

A differenciált tanulásszervezés

A Gyermekek Házában és a GYH Alternatív Gimnáziumban egy-egy osztályon belül, különböző szinteken lévő, több sajátos nevelési igényű tanuló közös tanulása folyik. Ahhoz, hogy mindez gördülékenyen működjön, új tanulásirányítási módszerek alkalmazása szükséges.

Fontos, hogy a tanulók önálló feladatvégzése, páros vagy kiscsoportos munkája

megvalósuljon, ez biztosítja a pedagógus számára a tanulási folyamat többszintű, egyéni sajátosságokhoz igazodó szervezésének lehetőségét. Ezért a frontális tanítás gyakorlatát ritkán alkalmazzák a program pedagógusai. A leggyakrabban alkalmazott tanulásszervezési módok a kooperatív tanulás, a differenciált rétegmunka, az individualizált tanulás.

A kooperatív tanulás

A kooperatív feladatvégzés

- lehetővé teszi, hogy a tanulók meg lévő ismereteiket mozgósítva közös megoldási stratégiát dolgozzanak ki.
- Fejleszti az együttműködési készséget; alakítja a vélemények különbözőségének tiszteletét, a kulturált vita, érvelés tudományát.
- Biztosítja, hogy a csoporttagok eltérő nehézségű feladatrészek elkészítésével járuljanak hozzá a csoport közös munkájához. Ezzel egymás elfogadása, a különböző teljesítmények elismerése fejleszthető.

Optimális esetben a kooperatív tanulásban minden tanuló részt tud venni. Heterogén csoportösszetétel esetén - az egyenlő részvétel érdekében - biztosítani szükséges a csoporttagok egyéni lehetőségeihez igazított differenciált részfeladatokat, tevékenységeket. Előfordul azonban, hogy egy-egy tananyagrészt ezt nem teszi lehetővé. Ekkor a többi tanuló közös munkavégzése alatt nyílik lehetőség arra, hogy a pedagógus, felszabaduló idejét hasznosítva, egyéni, intenzív fejlesztőmunkát végezzen azokkal a diákokkal, akiknek erre szükségük van.

A páros munka során az egymást segíteni tudó diákok közös munkája folyik. A tanulók megtapasztalják, hogy számíthatnak egymásra, társaiktól bármikor kérhetnek segítséget.

Egyéni feladatvégzés, differenciált rétegmunka

A differenciált tanulás-szervezés meghatározó munkaformája a tanulók önálló, egyéni feladatvégzése.

Ez megvalósulhat differenciált rétegmunkaként, amikor a diákok a szerint kapnak feladatokat, hogy az ismeretszerzés, készségfejlesztés mely fokán állnak, milyen tevékenység szolgálja optimálisan a fejlesztésüket.

A szintek nem merevek, akár blokkon belül lehet váltani. Az a cél, hogy indirekt tanítói irányítással a diákok maguktól válasszák a szintjüknek megfelelő feladatot, tevékenységet.

Amennyiben az osztály légköre baráti, elfogadó, az állandó megerősítő visszajelzés nem marad el, a hiba a tanulási folyamat természetes velejárójaként jelenik meg, hamar kialakul a reális önértékelés képessége.

Individualizált tanulás

A differenciált rétegmunka mellett az egészen személyre szabott individualizált tanulás gyakorlata is fontos:

- a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésénél,
- kiemelkedően tehetséges tanulók esetében,
- lassan haladó, társaitól lényegesen lemaradó gyerek esetén,
- egyéni szükségletek, helyzetek (pl. hosszabb hiányzás) esetén.

Rugalmas tantárgyi keretek, differenciált felkészülés az érettségire

A tanórai differenciálás mellett szervezeti differenciálásra is lehetőséget biztosít a GYH Alternatív Gimnázium. A 11. és 12. évfolyamon – a diákok érdeklődésének, érettségi, illetve továbbtanulási terveinek megfelelően – választható alternatívákat biztosít a GYH Alternatív Gimnázium tanterve. A kötelező érettségi tantárgyakból választható a tagozatos forma, ahol magasabb óraszám, az emelt szintű érettségi követelményekre fókuszálva zajlik a tanulás. A választható érettségi tantárgyak esetében fakultáció segíti az eredményes felkészülést.

Az önálló tanulás egyéni módszereinek, technikáinak tanítása

Az egyéni fejlesztést biztosító tanulás-szervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a tanulók képesek legyenek önálló, egyéni munkára. Ehhez el kell sajátítaniuk és alkalmazniuk kell az önálló tanuláshoz szükséges technikákat, módszereket.

Ennek érdekében:

- A gyerekek az iskolába kerülés első pillanatától kezdve a különböző tanulási szituációk önálló, illetve társal közösen megoldására készítjük.
- A program tanítói, tanárai tudatosan tanítják a diákoknak az önálló tanulás technikáit, majd ezek alkalmazását segítik a délelőtti tanulási blokkok idején, az 5-6. osztályosoknak az egésznapos foglalkoztatás keretei között, illetve a tanulószobás osztályosoknak a

blokkokra való felkészülés alkalmával.

- Fokozatosan alakítják az önálló feladatválasztás, feladatvégzés algoritmusait, a különböző eszközök, segédkönyvek, szótárak helyes használatát.
- Kiemelt feladat az önellenőrzés képességének kialakítása. Egyetlen pedagógiai folyamat sem nélkülözheti a visszacsatolást, a megerősítést, a hibák javítását. A Gyermekek Háza program az ellenőrzést nagymértékben a diákokra bízta. A hiba megtalálása, újbóli végiggondolása és kijavítása az ismeretszerzési folyamat szerves része.

A felsorolt tanulás-szervezési eljárásokat a Gyermekek Háza pedagógusai nem tekintik véglegesnek, a további fejlesztés lehetőségein közösen gondolkoznak, tudva, hogy nagyfokú tudatosságot, komoly előkészületet igényel a tanulási helyzetek olyan megszervezése, hogy minden tanuló számára valóban hatékony legyen.

6. Nevelési alapelvek, kiemelt fejlesztési területek

A NAT-ban megfogalmazott nevelési célok megvalósításának módjai a tantervekben kerültek részletes kifejtésre.

A személyiségfejlesztés feladatai

A Gyermekek Háza személyiségközpontú iskolának vallja magát, így természetes, hogy működésének minden területén nagy súlyt fektet a tanulók személyiségének fejlesztésére. Arra törekszik, hogy a személyiségfejlesztés az iskolai élet minden mozzanatába beépítve, állandó cél legyen. A személyiségfejlesztés megvalósítására sokoldalú lehetőséget biztosít az egész napos nevelés.

A Gyermekek Háza program elfogadja, természetesnek tartja, hogy minden gyerek, fiatal más és más, önálló személyiség.

Fontos a tanórai keretek között megvalósuló személyiségfejlesztés, a tananyag és a szabadidő-tevékenységek által nyújtott lehetőségek kihasználása.

Emellett elengedhetetlen, hogy a tanulók megismerése valóban megtörténjék, ne csupán tanulmányi eredményeik alapján legyenek információk az adott diákról. Ehhez gyerekek mélyebb megismerése szükséges. Teret kell biztosítani a tevékenységek más formáinak, a reggeli beszélgető-körök mellett a játéknak, más szabadidő-tevékenységnek is, amelyben bárki lehet eredményes és a közösség hasznos tagja. Ennek érzése pozitívan hat a tanulók egész személyiségére, erősíti az elfogadást.

A Gyermekek Háza fontosnak tartja a diákok reális önismeretének, önértékelésének kialakítását, fejlesztését. A személyiségfejlesztés legfontosabb lépcsője, hogy a tanulók tisztában legyenek saját magukkal, tulajdonságaikkal, lehetőségeikkel, és elfogadják azt. Ennek reális ismeretében valósulhat meg a személyiségfejlesztés bonyolult feladata.

A program pedagógusainak értékelő magatartása, az elért eredmények megerősítése, az esetleges hibák korrigálása segíti ezt a folyamatot, mintát nyújt a gyermekek számára.

Hasznos e célból a szöveges értékelés gyakorlata is, hiszen nem egy érdemjegy formájában minősít, hanem megfogalmazza az elért eredményeket és a további teendőket is. Fontos a tanulók önértékelése is, amikor a félévi és év végi értékelés részeként maguk értékelik saját munkájukat, elért eredményeiket.

Az integrált nevelés, oktatás személyiségfejlesztő hatása nagyon nagy. A Gyermekek Háza tanulói az iskolai élet minden mozzanatában együtt élnek sajátos nevelési igényű társaikkal. Számukra egyértelmű a sérült emberek elfogadása, tisztelete. Megtanulják, hogy mindenki felelős a társáért, mindenki tud segíteni és szorulhat segítségre.

A közösségfejlesztés feladatai

A közösségfejlesztés kiemelt nevelési feladat, hiszen a gyerekek mindig valamilyen közösség (család, iskola, nemzet stb.) részei. Fontos, hogy a tanulóknak kialakuljon a közösségért érzett felelősség tudata, és az érzés, hogy a közösségért tudnak tenni valamit.

Az iskolai élet keretein belül, az egész napos iskolai gyakorlatban számtalan lehetőség adódik erre.

A Gyermekek Háza program tanulásszervezésekor gyakran alkalmazza a kooperatív (páros, csoportos) tanulás gyakorlatát. Ezekben a helyzetekben szükséges a társak közötti együttműködés, a közös felelősségvállalás, a közös tevékenység megvalósítása. Ezáltal fejlődik a véleményformálás, az érvelés, a vita és az elfogadás tudománya.

Tanulási helyzetekben együttműködésre törekszenek a tanulók, így egymás legyőzése helyett egymás segítése, társuk teljesítményének elismerése válik értéké.

Közösségfejlesztő hatása a sérült gyerekekkel, fiatalokkal való folyamatos törődés, elfogadva, hogy ők is a közösség teljes értékű tagjai. Ehhez a tanítók, tanárok példaértékű magatartása is szükséges.

Fontos, hogy a tanulók felelősek saját környezetükért, annak kialakításában, rendben tartásában részt kell, vállaljanak. A közösség érdekében végzett munka elismerése a társak és a pedagógusok részéről egyaránt fontos.

A tananyag összeállítása is kínál lehetőséget arra, hogy más közösségek (más népek meséi, indián legendák, stb.), más sorsú emberek életével megismerkedjenek a gyerekek, ezzel fejlesztve elfogadásukat, nyitottságukat.

Fontos, hogy érezzék, a közösség tagjaiként tudnak segíteni nehezebb körülmények között élő társaikkal. A Gyermekek Házában gyakoriak a gyűjtések beteg, szociálisan hátrányos helyzetű, nevelőotthonban élő, vagy menekült gyerekek megsegítésére.

Az osztályközösségek alakítását szolgálják az osztályonkénti évnnyitó kirándulások, az évváró rendezvények, az osztály szintű kirándulások, színház- és múzeumlátogatások.

A Gyermekek Háza program fontosnak tartja a különböző évfolyamra járok egymás közötti kapcsolatainak az erősítését, az iskolaközösség alakítását is.

E célt szolgálja az érkező elsősök ünnepélyes avatása, amikor minden osztály közös játékkal, kis ajándékkal várja az elsősöket. Ez a cél a végzős tanulók búcsúztatásakor is, amikor hasonló módon, szintén minden osztály elbúcsúzik a ballagóktól.

Szokássá vált, hogy a magasabb évfolyam osztályai patronálják a kisebbeket, ezáltal jobban megismerhetik egymást. Bevált gyakorlat a testvérosztályok együttműködése.

A karácsonyi vásár, a közös, meghitt ünnepek, a Gyermekek Háza Olimpia, a Tavaszi Fesztivál, a farsang stb. mind az együvé tartozás érzésének kialakítani szolgálják. A közös játék, a nyaralás élményét biztosítja az erdei iskola és a nyári tábor is.

A sajátos nevelési igényű tanulókra való odafigyelés, a szükség szerinti segítség is közös feladata a Gyermekek Háza összes tanulójának.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok a Gyermekek Háza nevelésének, oktatásának valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tanítási-tanulási folyamat szemléleti egységét, szolgálják a tanulók személyiségének fejlesztését.

A kulcskompetenciák kiemelt fejlesztése

Az iskolai oktatásnak alapvető szerepe van abban, hogy a diákok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek saját sorsuk, lehetőségeik alakításához. Ez a folyamat igen differenciált, a tanulók egyéni lehetőségeihez szükséges igazítani.

Az iskolai tevékenységek, tananyagtartalmak, módszerek alkalmazása során a Gyermekek Háza program kiemelt figyelmet fordít az anyanyelvi, az idegen nyelvi kommunikáció, a matematikai, természettudományos, a digitális kompetenciák folyamatos, differenciált fejlesztésére.

A Gyermekek Háza pedagógusai által alkalmazott tevékenység központú tanulásszervezés, a felfedező, problémamegoldó tanulási helyzetek, a kooperatív tanulás, a beszélgető-körök sokasága jó terepet jelent a kulcskompetenciák folyamatos fejlesztéséhez. A differenciált, egyéni sajátosságokhoz igazodó tanulásszervezés biztosítja, hogy minden egyes tanuló

esetében saját szükségleteinek megfelelően történjen a kulcskompetenciák fejlesztése. Az esztétikai, művészeti kifejezőképesség fejlesztésére mind a tanórai (dráma, tánc, ének – furulya, hon és népismeret, etika, média stb.) kereteken belül, mind a szabadidőben nagy súly helyeződik. Az egész napos iskola minderre további lehetőséget teremt.

A tanulási folyamat nem tanítás, hanem tanulásközpontú szervezése folyamatos terepet biztosít az önálló tanulási kompetencia fejlesztéséhez. A Gyermekek Háza tudatosan, - helyi tantervében évfolyamokra bontott módon tervezi és - valósítja meg a tanulási technikák tanítását.

A szociális és állampolgári, valamint a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciák fejlesztésére kiválóan alkalmas a tanulók együttműködésére, kölcsönös felelősségére építő kooperatív tanulási helyzetek sokasága, az önálló döntésen, egyéni felelősségen alapuló rétegmunka gyakorlata, valamint az integrált nevelésből adódó, társakért érzett felelősség kiemelt szerepének hangsúlyozása.

A tanórai lehetőségeken túl az aktív diák-önkormányzati élet terepet biztosít a tanulókat és a közösséget érintő helyzetek demokratikus megoldásának gyakorlására. A szociális érzékenységet fejlesztő tevékenységek rendszeresek a programban (gyűjtések, támogatások szervezése). A Gyermekek Háza kiemelten fontosnak tarja a szociális kompetenciák fejlesztését, folyamatos a kapcsolata a halmozottan hátrányos helyzetű iskolások művészeti nevelését megvalósító berettyóújfalui Igazgyöngy Művészeti Iskolával.

A kompetenciaterületek nagy részben fedik egymást, egymásba fonódnak. A személyközpontú iskolai szemlélet, a problémamegoldó, kreatív, a tanulók önállóságára és együttműködésére építő, differenciáló adaptív tanulásszervezési gyakorlat, az elfogadó, a különbségeket értéként kezelő légkör, az integrált nevelés megvalósítása jó terepet biztosít a kulcskompetenciák fejlesztéséhez.

Énkép, önismeret

A Gyermekek Háza program pedagógusai kiemelten fontosnak tartják, hogy segítsék a gyerekeket önmaguk megismerésében, reális értékelésében, elfogadásában.

A pedagógusok értékelő munkáját a pozitívumok kiemelése, az elért eredmények megerősítése jellemzi. A hibák elfogadása, azok közös végiggondolása, kijavítása természetes. Fontos a belátás erősítése az ítélkezés helyett. Az árnyalt, szöveges értékelés, a

tanulói önértékelés komoly segítséget jelent ehhez.

A tanulók gyakran értékelik önmagukat, elért eredményeiket, az ennek érdekében tett erőfeszítéseket. Gyakran adódik lehetőségük arra, hogy ők döntsék el, milyen tanulási formában dolgozzanak, milyen nehézségű feladatot, tevékenységet válasszanak. Ezek a döntések feltételezik és fejlesztik a reális önismeretet. A tanórák végeztével, nagyobb tananyagrészt lezárásakor mindig adott a lehetőség a tanulók számára saját munkájuknak elemzésére. Fontos a társaktól érkező értékelés is. A harmadik évfolyamtól a tanulók félévi és év végi értékelésének része a tanulói önértékelés.

Az integrált nevelés személyiségfejlesztő hatása az énkép, az önértékelés kialakításában is érvényesül. A gyerekek elfogadják sérült társaikat, elismerik teljesítményüket, tudatosan bennük, hogy mindig a saját lehetőségeikhez célszerű mérni az elért eredményeket.

Hon és népismeret, európai azonosságtudat

Elengedhetetlen, hogy tanulóink ismerjék nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét.

Ennek érdekében a nemzeti ünnepeket a tanulók életkorához igazítva, érthető, élményt biztosító módon ünnepelik az osztályok (pl. események dramatizálása, feldolgozása, színhelyek végigjárása stb.).

A tanítók, tanárok törekednek arra, hogy a tanulóknak kialakítsák, ápolják a hazaszeretet érzését, a nemzeti önismeretet és más népek iránt érzett tiszteletet.

A tantárgyak kínálta lehetőségeket kihasználva, a pedagógusok lehetőséget biztosítanak forrásmunkák elemzésére, önálló kutatásokra, dokumentumelemzésekre, közös beszélgetésekre. A tananyaghoz, ünnepekhez kötődő kiállítások, múzeumi tárlatok megtekintése része ennek a folyamatnak.

Az erdei iskolák szervezésénél szempont, hogy a tanulók az ország különböző területeit megismerjék, különös tekintettel azokra a helyekre, ahol a népi kultúra értékei fellelhetők, falumúzeumok működnek. (Hollókő, Szenna, Szentendre, Ópusztaszer stb.).

Az Európai Unióhoz való csatlakozás szempontjából fontos, hogy a diákok ismerjék a közös Európában rejlő lehetőségeket, felkészüljenek az esetleges nehézségekre is. Mivel ők az Európai Unió polgáraként fogják felnőtt életüket leélni, már iskolás éveik alatt olyan ismeretek, tapasztalatok birtokába kell jutniuk, amelyek segítik megtalálni helyüket az

európai nyitott társadalmakban.

Fontos, hogy az iskola a tantárgyak adta lehetőségekkel úgy éljen, hogy a tanulók magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Tudatos, aktív állampolgárrá nevelés

Társadalmi elvárás, hogy a tanulók elsajátítsák, gyakorolni tudják az aktív, sorsáért, közösségéért felelősséget vállalni tudó léthez szükséges tudásokat, készségeket. Erre a tantárgyi keretek – Ember és társadalom műveltségi terület – számos lehetőséget kínálnak.

A gimnáziumban Társadalmi, gazdasági és médiaismeret tantárgy segíti a tudatos állampolgári nevelést.

E mellett szükséges az olyan iskolai, tanórai környezet, amely az aktív állampolgári léthez fontos tevékenységek gyakorlására alkalmasak. Demokráciát csak demokratikus légkörben lehet tanulni.

A demokratikus iskolai, tanórai lét, a pedagógusok – diákok együttműködésére, egymás tiszteletére építő helyzetek segítik a tudatos „iskolapolgárra”, majd állampolgárrá nevelést. Ha a diákok nem csupán a pedagógusok utasításainak végrehajtói, hanem saját iskolai életük, tanulásuk szervezői lesznek, megtapasztalják a döntések és felelőségek súlyát, összefüggéseit.

A tanulók aktív részvételére építő, döntési és felelősség vállalási helyzeteket biztosító tanulásszervezési gyakorlat, az elfogadást erősítő kooperatív munka alkalmazása rengeteg lehetőséget kínál az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek (tolerancia, döntés, együttműködés, kommunikáció, érvelés, elfogadás stb.) gyakorlására.

Az egésznapos nevelési környezetben megvalósuló kötetlenebb társas együttlét, a beszélgetőkörök erősítik az elfogadást, a társak helyzetének megértését, a felelősségvállalás, a kommunikáció, érvelés és érvek elfogadásának fejlesztését.

Kiemelten fontos az iskolai élet demokratikus megszervezése, a diákképviselő, a diák önkormányzat működtetése. A közös szabályalkotás, éves és havi tervek összeállítása, a diákok véleményének kikérése és tiszteletben tarása az adott csoportot, osztályt, iskolát érintő kérdésekben elengedhetetlen a tudatos állampolgárrá neveléshez.

Gazdasági nevelés

Új kihívásként jelenik meg az iskolai gyakorlatban a gazdasági, a gazdálkodás, a pénz világára vonatkozó tapasztalatok, ismeretek tudatosításának, rendszerezésének igénye. Társadalmi elvárás, így része a felnőtt életre való felkészítésnek, hogy a tanulóknál kialakuljon az értékteremtő munka, a pénzügyi javakkal való ésszerű gazdálkodás igénye.

Az iskolai nevelésnek fontos szerepe van abban, hogy a diákok – életkori sajátosságaikhoz igazított módon – tapasztalatokat szerezzenek a gazdasági élet különböző területeiről. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy tudatos fogyasztóvá váljanak, legyenek képesek mérlegelni saját fogyasztói magatartásukat, tanuljanak meg a pénzzel ésszerűen bánni. Fontos, hogy el tudjanak igazodni a fogyasztási javak, marketinghatások és a valós igényeik és lehetőségeik között.

A gazdasági nevelés során érdemes kihasználni a tantárgyak nyújtotta lehetőségeket, és a beszélgető-köröket is. A gimnáziumban Társadalmi, gazdasági és médiaismeret tantárgy segíti a gazdasági nevelés megvalósítását.

E mellett az iskolai élet különböző területein – vásárok szervezése, osztálypénzzel való gazdálkodás, pénzügyi tervek készítése – adódnak lehetőségek a gazdasági ismeretek mélyítésére.

A Gyermekek Házában rendszeres jótékony célú rendezvények bevételeinek célszerű felhasználásának végiggondolása, megszervezése, elosztása szintén fejleszti az erőforrásokkal való felelősségteljes magatartás kialakítását. Az évente megrendezésre kerülő bolhapiacra pedig – felnőtt segítség mellett – közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek a diákok a gazdasági életről.

Környezeti nevelés, az iskolai környezeti nevelés elvei, feladatai

A felnövekvő nemzedékre hárul az a feladat, hogy képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására. Ehhez olyan tevékeny, kreatív gondolkodásmóddal rendelkező diákokra lesz szükség, akik átlátják a természet, a társadalom, a fogyasztói szokások összefüggéseit, és felelősséget éreznek egyéni és közösségi tetteikért.

Kisiskolás kortól kezdve tudatosítani kell tanulóinkban, hogy tevékenyen részt tudnak venni környezetük megóvásában. A saját környezet rendben tartása, a szelektív hulladékgyűjtés, a

közösen végzett udvar, erdő stb. takarítások, az állatok védelme, téli etetése mind arra adnak lehetőséget, hogy érezzék, ők is sokat tehetnek természet értékeink védelmében. A víz, a levegő és az egyéb világnapok közös, aktív megünneplése ugyanezt a célt szolgálja.

Nagy figyelmet szükséges fordítani a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a gyerekek érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet minőségi változásainak megismerésére, elemi szintű értékelésére, a környezeti értékek felismerésére és megbecsülésére, kialakul a felelősség érzése.

Fontos a tanulóknál kialakítani, hogy a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés érdekében fontos tudatosítani a tanulóknál, hogy

- a környezet minőségének megőrzése, fenntartása és javítása egyéni és közös kötelesség,
- minden egyes ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez,
- a természeti erőforrásokat ésszerűen kell felhasználni,
- a környezet az emberiség közös öröksége.

A környezeti nevelés célja a környezetükért felelős, környezetéért tenni tudó, a környezetszennyezés veszélyeit felismerő tanulók nevelése.

A környezeti nevelés célja, hogy erősítse a tudatosságot, teremtsen lehetőséget a környezetvédelem gyakorlására, aktív részvételen alapuló magatartás kialakítására a környezetvédelemben és a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában.

A környezeti nevelésnek az életkori sajátosságoknak megfelelő módon az oktatás minden szintjén, valamennyi tantárgyban meg kell jelennie. Ennek érdekében ki kell alakítani a tanulóknál:

- a környezettudatos magatartást,
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő életvitelt,
- a környezet szeretetét, védelmét,
- az egészséges életmód igényét.

Testi és lelki egészség nevelés, az iskolai egészségnevelés elvei, feladatai

Az iskolára egyre nagyobb felelősség hárul az egészséges életmódra való nevelés területén. Nem csak a betegségek megelőzésére szükséges figyelni, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére, tisztelésére is. Az integrált nevelés biztosítja, hogy tanulóink elfogadják,

tiszteljék sérült társaikat.

A pedagógusok személyes példájukkal, őszinte beszélgetésekkel, a dramatikus helyzetek kínálta átéléssel segítsék a gyerekeket abban, hogy képesek legyenek, életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni. Segíteni kell a tanulókat a káros függőséghez vezető szokások (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás) kialakulásának elkerülésében. Tájékoztató előadások, őszinte beszélgetések, filmek elemzése, mind-mind lehetőséget kínálnak erre.

A pedagógusok továbbképzése fontos annak érdekében, hogy felkészülten, támogatást nyújtva tudják kezelni ezeket a helyzeteket.

Az önértékelés fejlesztése, a döntési helyzetek gyakori átélése segít abban, hogy a fiatalok saját értékeik szerint cselekedjen. Tudatosítani kell bennük, hogy felelősek saját döntéseikért. Erre a drámapedagógiai módszerek alkalmazása is lehetőséget teremt.

A pedagógusok személyes példáikkal ösztönzik a tanulókat az erőszakmentes kommunikáció elsajátítására, használatára. A beszélgető-körök, az együttműködésen alapuló kooperatív tanulási helyzetek kitűnő alkalmat biztosítanak ennek gyakorlására.

Szükséges foglalkozni a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel is. A felgyorsult világ, a televízióból a gyerekekre áradó, számukra sokszor feldolgozhatatlan, érthetetlen információk tömegével szemben kell kialakítani a felelősségteljes, örömteli párkapcsolat igényét.

A kamasz gyerekek könnyebben nyílnak meg a kötetlen beszélgető-körökön, ahol kiemelt cél, hogy őszintén szót válthassanak az őket érintő kérdésekről. A cél, hogy a tanulóknak olyan kapcsolata alakuljon ki a tanárokkal, hogy szükség esetén bizalommal forduljanak hozzájuk.

E mellett gyakran tartanak különböző szakemberek, orvosok, pszichológusok előadásokat. Ezek az előadások inkább ismereteket nyújtanak, és szintén nagyon fontosak.

Az egészségneveléssel kapcsolatos munkát az osztályfőnökök segítő szakemberekkel együttműködve koordinálják. Az egészségnevelésben segítő szakemberek: az iskolaorvos, a védőnő, iskolapszichológus, gyógypedagógusok, a természettudományos tantárgyakat tanító és a testnevelő tanárok.

Az egészségnevelés fő színterei:

- Szakórák, szaktárgyi ismeretek az egészséges életmódról
- Mindennapos testnevelés, mindennapos testmozgás
- Szűrővizsgálatok az egészségi állapot felmérésére
- Tanácsadás diákoknak, tanároknak, szülőknek
- Adott esetben külső intézmények segítségének igénybevétele

Az egészségnevelés területén alkalmazott módszerek:

- Prevenációs foglalkozások, megbeszélések osztályfőnökök, szaktanárok vezetésével
- Az egészséges táplálkozás kritériumainak érvényesítése az iskolai étkezésben
- Egészséges és biztonságos iskolai környezet, megfelelő higiénias feltételek kialakítása
- A mindennapos testnevelés és mindennapos testmozgás, szükség esetén gyógytestnevelés biztosítása
- Tömegsport-rendezvények, szabadidős programok szervezése
- A veszélyeztetett diákok segítése szülők, segítő szakemberek bevonásával
- A tanárok felkészítése a drog, az alkohol és a dohányzással kapcsolatos esetek kezelésére

Az egészségügyi szűréseket az iskolaorvos és a védőnő végzi. Az eredmények alapján az iskolaorvos, felveszi a kapcsolatot a családokkal, a pedagógusokkal, gyógy-testnevelővel.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérését a testnevelők – meghatározott eljárás alapján – minden évben kétszer elvégzik.

Az egészséges életmódra nevelés fontos színtere az iskolai testnevelés óra. A mindennapos testnevelés keretében diákjainknak heti öt testnevelés órájuk van. E mellett a havi rendszerességgel szervezett Sportláz foglalkozások, a Forgó Színpad mozgásos tevékenység kínálata valamint a minden évben megrendezésre kerülő Gyermekek Háza olimpia kiváló lehetőséget teremt a testmozgásra.

Ehhez optimális feltételeket biztosít a jól felszerelt tornaterem, csarnok, az udvaron található focipálya.

A Jávorszarvas túraclub gyakran szervez a diákok és szüleik számára túraprogramokat.

A Gyermekek Háza fontosnak tartja az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását. Ennek színterei az osztályfőnöki órák, a természettudományos és a testnevelés órák. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát, ismerjék fel a vészhelyzeteket és sajátítsák el, mikor és hogyan kell segítséget, mentőt hívni. Életkoruknak megfelelő mértékben sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat.

Önálló szabadidő-felhasználásra nevelés

A szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésére nevelés nagyon fontos feladat. Új társadalmi kihívást jelent, hogy szűkülnek a közösségi terek, a szabadidő eltöltésének lehetőségei

individualizálódnak, hódítanak a számítógépes játékok.

Az egész napos foglalkoztatás során a diákok szabadidejük jelentős részét az iskolában, társaik között töltik. Ez jó lehetőséget teremt a közösségi terek bővítésére, a társakkal együtt töltött szabadidős tevékenységek értékékként való megélésére.

A szabadidő eltöltését is tanulni kell. Az egésznapos iskola időbeosztása, szervezeti formái alkalmat nyújtanak a szabadidő célszerű eltöltésének megismerésére, gyakorlására. A reggeli beszélgető-kör, a közös beszélgetés, egymás felé fordulás, a napi feladatra való hangolódás színtere. A délelőtti, mozgással, szabad levegőn töltött idő, az ebéd utáni pihenés, olvasás, mesehallgatás is a hasznos szabadidő eltöltésére mutat példát.

A szabadidős foglalkozások során a pedagógusok által kezdeményezett mozgásos-, népi-társas- és egyéb játékok lehetőséget biztosítanak a közös tevékenységek örömeinek átélésére. A szabadidő során cél, hogy többféle lehetőség közül tudjanak a diákok választani. A délutáni kézműves, dráma, zene és sport foglalkozások a szabadidő hasznos, fejlesztő eltöltésére biztosítanak lehetőséget. A zenei foglalkozások szervezését a Járdányi Pál zeneiskolai is segíti.

Az egésznapos foglalkoztatás lehetőséget biztosít különböző sport tevékenységek megismerésére. Az első három évfolyam úszni jár, a nagyobbak korcsolyázni tanulnak. A környező lehetőségek függvényében változnak a sportolási lehetőségek. A Hidegkút SC. és a Klébi DSE többféle sportolási lehetőséget biztosít a diákok számára.

Fontos az iskolán kívüli szabadidős lehetőségek megismerése. Péntek délutánonként gyakran szerveznek iskolán kívüli programokat a pedagógusok és a diákok. Együttműködő a kapcsolat a Klebelsberg Kultúrkúriával, ahol a színvonalas kiállítások, színházi előadások, koncertek gyakori résztvevői a Gyermekek Háza tanulói.

Pályaorientáció, felkészülés a felnőtt életre

Az iskolának feladata, hogy felkészítse tanulóit a további iskola- és pályaválasztásra. Fontos az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, a különböző pályák, foglalkozások tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utak tartalmának minél szélesebb megismerése, a lehetőségek és a vágyak összehangolása.

Lehetőség szerint ismerjék meg a tanulók a különböző foglalkozásokat, ha lehet gyakorlati kipróbálás útján is.

Fontos tudatosítani a fiatalokban, hogy életük során pályamódosításra is kényszerülhetnek, így az egész életen át tartó tanulás fontosságára is utalunk.

A sajátos nevelési igényű tanulók továbbtanulását a szülők a gyógypedagógus segítségével gondolják végig. A különböző szakiskolák lehetőséget biztosítanak arra, hogy az érdeklődők mélyebben megismerhessék az iskola működését, és az elsajátítandó szakmát.

A pályaaorientáció kialakítása hosszabb folyamat, a különböző tanórai, tanórán kívüli területek, iskolai és családi tevékenységek összehangolásán alapul.

7. Értékelés

A Pedagógiai Program sarkalatos pontja az értékelés, amely a tanítási - tanulási folyamat minden mozzanatára kihat.

A Gyermekek Háza programban a pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért eredmények megerősítése.

A teljesíthető tevékenység biztosítja az örömteli, kudarc nélküli tanulás lehetőségét. Ugyanakkor az elért teljesítmény értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül az adott tanuló aktuális teljesítőképessége, az, hogy saját lehetőségeit mennyire használta ki a munka, a feladat elvégzése érdekében.

A tévedések megbeszélése, kijavítása közösen történik. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részeként való kezelése a biztonság érzését nyújtja, mentesíti a tanulókat a szorongástól.

A Gyermekek Háza program alapelvei nehezen egyeztethetők össze az osztályzatokban kifejeződő minősítő értékeléssel. A program célja, hogy az értékelés során:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- megjelenjék, hogy a gyerek saját lehetőségeit mennyire aknázza ki.

A 2001/2002-es tanévig az első három évfolyamon az 1993. évi LXXIX törvény 70. § (3.) bekezdés értelmében kizárólag szöveges értékelést alkalmaztak a tanítók.

A 2001/2002-es tanévtől az 1996.-os törvénymódosítás értelmében az első hat évfolyamon a szöveges értékelés gyakorlatát alkalmazzák a pedagógusok.

Megfelelő elméleti és gyakorlati tapasztalat összegyűjtése után, a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program – élve az 1996. évi törvénymódosítási lehetőséggel – a 2001/2002-es tanévtől a hatodik osztály félévig a szöveges értékelés gyakorlatát alkalmazza.

A Gyermekek Háza program egyedi miniszteri határozat alapján - az Nkt. 54. § (4) bekezdésben foglaltakra tekintettel, az Nkt. 54. § (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően - a 2012/2013. tanévtől is szövegesen értékeli az első hat évfolyamon - a pedagógiai programban rögzített módon - tanulói teljesítményét. (38502-2/2012/KOIR)

Az Etika/Hit-és erkölcstan tantárgy értékelése – a hitoktatókkal egyeztetve – a többi tantárgyhoz hasonlóan, szövegesen történik.

Az értékelés menete

Az első három évfolyamon a tanulók írásbeli - digitális naplóban rögzített - értékelése félév zárásakor és a tanév végén történik. A negyedik évfolyamon negyedévenként kerül sor erre.

A tanévközi értékelés az ötödik évfolyamtól kezdődően jelenik meg.

Félévkor egyénre szabott fejlődési beszámolót kapnak kézhez a gyerekek és szüleik. Az értékelési szempontok összetettek, nem egy-egy tantárgyra, hanem a gyermek egész személyiségének fejlődésére koncentrálnak.

Tartalmazzák:

- a tanulást befolyásoló tényezők fejlettségének,
- érzelmi életének,
- társas kapcsolatainak,
- a tanulási technikák szintjeinek fő jellemzőit,
- a kommunikációs és olvasási képességek
- a számolási és matematikai képességek
- a művészeti és mozgásos tevékenységek
- illetve a tanult tantárgyak értékelését.

Tanév végén az értékelő lapok az optimális szinteket röviden tartalmazzák, az ahhoz és önmagához viszonyított fejlődés együtt jelenik meg, több alternatíva közti választás lehetőségét biztosítva.

Például olvasás - írás készség értékelése (1. oszt. évvégén)

- Hangos olvasás:

betűzve, szótagolva, szóképekben, szólamokban,
folyamatosan hangsúlyozva olvas.

- Hangos olvasás pontossága:

sok hibával, kevés hibával, hibátlanul olvas.

- Szövegértés szintje:

nem érti, segítséggel érti, érti az olvasott szöveget.

- Szövegfeldolgozás szintje:

még nem képes önállóan szövegfeldolgozásra, segítséggel, algoritmus alapján, önállóan dolgozza fel a szöveget.

– Olvasási tempója:

lassú, megfelelő, gyors.

– Az írás grafikai kivitelezése:

általában szabálytalan, általában szabályos, szabályos, rendezetlen, változóan rendezett, rendezett.

Iskolaváltás esetén, ha szükséges, a szöveges értékelést érdemjegyekre váltják a tanulót tanító pedagógusok. Ennek módja az értékelési szempontok, az évközi mérések, a havi tanári visszajelzések közös értelmezése, megjelenítése érdemjegyekben.

Hatodik osztály második félévétől kezdve a program a normatív, érdemjegyekben történő értékelés gyakorlatára gyakorlatát alkalmazza. A hatodik évfolyam első félévében szöveges formában zajlik a tanulók teljesítményének értékelése, félévkor szöveges értékelést kapnak, majd a második félév során megjelennek az érdemjegyek, és az év végi záró értékelés érdemjegyekkel történik.

Ennek megfelelően

- a tanulók értékelése a hatodik évfolyam második félévében, a hetedik, nyolcadik osztályban ötfokozatú érdemjegyekkel történik.
- A magasabb évfolyamba lépés feltétele a kerettantervben meghatározott továbbhaladási feltételek elérése.
- Az értékelés során az első négy évfolyamot egységként kezelve, a negyedik osztály végére adja meg a Gyermekek Háza tanterve a továbbhaladási feltételeket, addig az automatikus továbbhaladás elvét követi, igazodva a gyerekek eltérő fejlődési üteméhez.
- Javítóvizsgára kötelezett az a tanuló, aki az ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik évfolyamon nem teljesítette a tantervben feltüntetett továbbhaladási feltételeket, illetve a hetedik, nyolcadik osztályban az év végi értékeléskor egy vagy két tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. A javítóvizsgán a tantervben meghatározott követelmények teljesítése esetén juthat túl.
- Az integrált, enyhén értelmi sérült tanulók értékelése során az adott évfolyamon feltüntetett csökkentett követelményrendszer a meghatározó.
- Az egyéni haladási tempóra figyelve kellő egyéni fejlesztés, differenciált tanulásszervezés segítségével - amennyiben lehetséges – kerüljük az évismétlést.

A GYH Alternatív Gimnáziumban fejlesztő, személyre szabott értékelés valósul meg. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének alapja az elért eredmények megerősítése, a fejlesztendő területek meghatározása. Az értékelésnek hangsúlyos része a tanulói önértékelés. A gimnázium értékelési rendszere alkalmas a folyamat közbeni értékelésre, valamint döntési lehetőséget kínál a diákok számára értékelendő feladatok (kiselőadások, házi dolgozatok, kutatások, portfólió összeállítása, témazáró stb.) vállalásával. A tanulók folyamat közbeni értékelése nem érdemjegyekkel, hanem százalékokkal, pontokkal történik melyek meghatározott periódus zárásakor előre kidolgozott szempontok alapján válnak érdemjegyekké. Javítóvizsgára kötelezett az a tanuló, aki az adott évfolyamon nem teljesítette a tantervben feltüntetett továbbhaladási feltételeket.

A sajátos nevelési igényű tanulót, ha szükséges - a jogszabályban meghatározottak szerint - a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

A 2013-2014. tanévtől a tanulók értékelése, a szülők tájékoztatása – írásbeli hozzájárulásuk alapján - digitális napló használatával történik. A szülők egyéni kód segítségével, elektronikus felületen tájékozódhatnak gyermekük tanulmányi eredményeiről.

A tanulók szóbeli és írásbeli beszámoltatásának rendje, formái:

A Gyermekek Háza program pedagógusai a tanulói teljesítmények, az egyéni haladás folyamatos megfigyelését, elemzését tartják célravezetőnek. A differenciáló tanulásszervezési eljárások, a kiscsoportokban végzett munka, az egyéni fejlesztés mind lehetőséget teremt erre. A diagnosztizálást, a hibák korrigálását, a tanulói feladatvégzés folyamatos, segítő megfigyelése biztosítja.

Az első évfolyamon célzott írásbeli beszámoltatás nincs. Mérést a tanulók a második évfolyamtól kezdődően írnak. Az írásbeli beszámoltatás fontos elve, hogy időben differenciáltan, az adott tananyag rész biztos elsajátítása után történik. A sajátos nevelési igényű tanulók mérőlapjai a rájuk vonatkozó, szükség szerint csökkentett ismeretanyagot, tevékenységet tartalmaznak. Célszerű a beszámoltatást a nagyobb témakörök lezárásakor elvégezni. Minden évfolyamon lehetőség biztosított javító dolgozat írására.

Az írásbeli beszámoltatások minősítése az első hat évfolyamon a szereshető és a szerzett pontszám feltüntetésével és szöveges értékeléssel zajlik.

A hetedik és nyolcadik évfolyamon az írásbeli beszámoltatások minősítése osztályzattal történik. A százalékos teljesítmény és az osztályzás összefüggése a következő:

- 90-100 % jeles
- 75-89 % jó
- 56-74 % közepes
- 40-55 % elégséges
- 0-39 % elégtelen

Az alsó tagozaton szóbeli beszámoltatás ritkán fordul elő (versek, memoriterek számonkérése). Helyette önként vállalt kiselőadások megtartása, gyűjtőmunkák ismertetése történik.

A felső tagozaton és a gimnáziumi osztályokban az adott tantárgytól függően szóbeli beszámoltatás is történik, de ennek rendje, formája nem szabályozott. A szóbeli beszámoltatás alkalmazásánál a Gyermekek Háza pedagógiai elvei a meghatározók (megerősítés, differenciálás, egyéni lehetőségek figyelembevétele).

Vizsgák rendje

Hetedik és nyolcadik évfolyamon a tanulók szóbeli beszámolóik, vizsgák keretében számot adnak tudásukról. A vizsgák szervezésekor cél a fokozatos terhelés megvalósítása.

Hetedik évfolyam első félévének zárásakor a diákok maguk által választott tantárgyból tesznek szóbeli vizsgát. Év végén – a vizsga előtt két, három héttel - véletlenszerűen kihúzott tantárgyból vizsgáznak a tanulók. Így elkerülhető, hogy rangsor alakuljon ki a tantárgyak között, erősíteni lehet az összes tantárgy folyamatos évközi tanulásának fontosságát.

A sajátos nevelési igényű tanulók a rájuk vonatkozó tartalmakhoz, követelményekhez igazított tételsort kapnak, és a vizsga során biztosított számukra a sérülésükből adódó hátrányok kompenzálásának minden lehetősége.

Nyolcadik osztályban a tanulók mestermunkát készítenek. A mestermunka elkészítésére - amely írásos anyagból és egy témához kapcsolódó tárgyból áll - az egész tanév a diákok rendelkezésére áll. Cél, hogy megvalósuljon az önálló adatgyűjtés, a gyűjtött anyagok feldolgozása, rendszerbe szervezése, az ismeretszerzési folyamat tudatos megvalósítása. Munkájukat egy általuk felkért konzulens pedagógus segíti.

Az első félév zárásakor a diákok általános tájékozottságukról, érdeklődésükről adnak számot.

Beszámolnak az általuk választott tervezett mestermunkáról, megindokolják, miért az adott témát választották, hol tartanak az adatgyűjtésben. Év végén történik a mestermunkák bemutatása. A tanulók 15-20 percben számolnak be diáktársaiknak, pedagógusaiknak, a meghívott vendégeknek az elkészített mestermunkáról, bemutatják az elkészített alkotásukat. A mestermunka jól szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését.

A gimnáziumi évfolyamokon a tanulók szóbeli beszámolókat, vizsgák keretében számot adnak tudásukról. Ennek rendszerének kidolgozása további feladat.

8. Integráció. Sajátos nevelési igényű tanulók ép társakkal együtt

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program a Budapesti Tanítóképző Főiskolával és a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolával közösen részt vett az Európai Gazdasági Közösség által meghirdetett oktatási TEMPUS programban. A program lényege, hogy Nyugat-Európa fejlett országainak példáján Magyarország oktatási intézményrendszere is elinduljon az enyhe értelmi, mozgásszervi, érzékszervi sérültek integrációja felé.

A sikeres integráció feltételeit csak az egyéni különbségeket - esetleg sérüléseket - toleráló, kezelő, ún. "befogadó" iskola tudja biztosítani. A Gyermekek Háza e feltételeknek megfelel. Az 1993/94-es tanév óta a program tudatosan megvalósítja a különböző sérülésekkel, küzdő, sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését.

A Gyermekek Háza tanulócsoportjai nem kis létszámú felzárkóztató csoportok. Az integrált oktatás lényegéből adódóan, optimális gyereklétszám (22- 24 fő) mellett, osztályonként általában 3 sajátos nevelési szükségletű diák tanul ép - sokszor kiemelkedően tehetséges - tanulótársával együtt.

A GYH Alternatív gimnáziumi osztály fogad – szakértői véleménnyel rendelkező - mozgáskorlátozott, látás- hallássérült, beszéd fogyatékos autizmus spektrum és pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulókat a tantervben meghatározott feltételekkel.

Tudatos integrálásról akkor beszélhetünk, ha:

- a sérülés tényével, mértékével, a fejlesztés irányával és lehetőségeivel a pedagógusok és a szülő tisztában vannak,
- biztosított a szakember, a gyógypedagógus folyamatos jelenléte, közreműködése, így megvalósul a szakszerű habilitáció, rehabilitáció,
- az integrált tanuló fejlődése objektíven, meghatározott időnként ellenőrizhető.
- Az iskola dokumentumai (Alapító okirat, P.P. IMIP) tartalmazzák az integrációval kapcsolatos feladatokat, elveket, tartalmakat.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésekor az 1993. évi LXXIX, valamint az 1996. évi LXXII módosított közoktatási törvény e területre vonatkozó jogszabályai és a 2/2005. (III. 1.) OM rendelete az irányadók. Ennek értelmében a Gyermekek Háza pedagógiai

programja, helyi tanterve összeállítása során figyelembe vette a közoktatási törvényt, a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiben foglaltakat.

Az Irányelvekben foglaltak alapján kiemelt cél az integrált nevelés során, hogy:

- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a számukra megfelelő tartalmak közvetítése által valósuljon meg, segítse a sérült tanulók önállóságának fejlesztését, a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedését.
- Az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.
- Valósuljanak meg, illetve váljanak az iskola pedagógiai programjának, tanítási gyakorlatának tartalmi elemévé a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák.
- A sajátos nevelési igényű tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés tartalma ne terhelje túl, az alkalmazott módszerek egyéni lehetőségeikkel összhangban legyenek.

A sikeres együttnevelés érdekében:

- A sajátos nevelési igényű tanulók számára biztosítani szükséges a speciális tantervet, tankönyveket, tanulási segédleteket, speciális gyógyászati, életvitelt segítő technikai eszközöket.
- Szükséges figyelmet fordítani a szülők szemléletének alakítására, az elfogadó attitűd kialakítására.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a diákok érzékenyítésére, a segítő, támogató, elfogadó szemlélet kialakítására.
- Elengedhetetlen a pedagógusok szemléletének alakítása (elfogadás, tolerancia, empátia), módszertani felkészítése továbbképzések segítségével.

A pedagógus az integrált nevelés, oktatás során:

- A tananyag tartalmak meghatározásánál, a tananyag feldolgozásánál, a szabadidő-tevékenységek kezdeményezésében figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű tanulók sajátos jellemzőit.
- A tanórai foglalkozások során épít a szakértő véleményekben foglaltakra.
- Egyéni fejlesztési tervet készít, egyéni haladási ütemet biztosít a sajátos nevelési igényű

tanulók számára.

- A tanulásszervezés során igazodik az egyéni sajátosságokhoz, differenciált munkaformákat alkalmaz.
- Igazodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Együttműködik a segítő szakemberekkel, a gyógypedagógus javaslatait beépíti a tanítási folyamatba.

A sérülésből adódó hátrányok kompenzálása, a rehabilitáció, rehabilitáció biztosítása érdekében a sajátos nevelési igényű tanulók - a köznevelési törvényben foglaltaknak megfelelően - sérülésüktől függően, a szakértői véleményben foglaltak figyelembevételével - rehabilitációs célú fejlesztő terápián vesznek részt.

A felső tagozatos és a gimnáziumban tanuló SNI diákok tantárgyi támogatását – élve a közoktatási törvény nyújtotta lehetőséggel – tantárgyi rehabilitációs órák segítik.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek célja:

- a sajátos nevelési igényű tanulók sérült funkcióinak helyre- állítása, újak kialakítása.
- A meglévő funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében, illetve a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.

A rehabilitációs fejlesztést az adott sérülésnek megfelelő végzettségű gyógypedagógus végzi.

A pedagógusok – a differenciált óravezetés mellett – szaktantárgyi fejlesztő/rehabilitáló foglalkozásokkal is segítik a sérülésből adódó hátrányok kompenzálását.

Kiemelten fontos a pedagógusok, gyógypedagógusok munkájának összehangolása az optimális fejlesztés megvalósítása érdekében.

A gyógypedagógiai rehabilitáció megvalósulhat osztálytermi keretek között, illetve egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás formájában.

A gyógypedagógus az integrált nevelés, oktatás során

- Együttműködik a pedagógusokkal, segíti a pedagógiai diagnózist, a szakértői vélemény értelmezését.
- Segíti a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni igényeihez igazodó optimális környezet kialakítását.

- Segítséget nyújt a speciális segédeszközök kiválasztásában, beszerzésében.
- Figyelemmel kíséri a sajátos nevelési igényű tanulók haladását, javaslatot tesz a fejlesztés irányára.
- Egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő tevékenységeket végez.
- Együttműködik a pedagógusokkal, a tantestülettel.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel.

A gyógypedagógia rehabilitáció mellett a Gyermekek Háza különböző terápiás foglalkozásokat szervez a hátrányok leküzdésének céljából. Kiemelkedően fontosak a háttérképességek fejlesztését célzó mozgásterápiák.

A Gyermekek Házában tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek

Mozgáskorlátozott tanulók

A mozgáskorlátozott tanulók esetében az önállóság, a mozgásos tevékenységek, a mozgásos tanulás lehetősége módosul. Mások a lehetőségei, a környezetéről, saját magáról szerzett tapasztalatai. Iskolai létüket meghatározza a hely és helyzetváltoztatási lehetőségei, az önkiszolgálás, a tárgy és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmények szintje. Mindezek az iskolai képzés teljes ideje alatt szükségessé teszik az egyénre szabott módszerek, technikák, eszközök alkalmazását.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei:

- Törekedni kell a sérülésből adódó hátrányok csökkentésére.
- A fejlesztés mindig az egyéni sajátosságoknak megfelelően történjék.
- A mozgásnevelés feladatait ne az életkor, hanem a sérülés súlyossága határozza meg.
- Kiemelt feladat az önállóságra nevelés, a felkészítés a felnőtt lét szerepeire.
- Szükséges az akadálymentes környezet biztosítása.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a reális énkép, önismeret, elfogadás kialakítására.

Látássérült tanulók

A látássérült tanulók esetében a sérülés következményeként számolni kell azzal, hogy mások a világról szerzett tapasztalatai, megismerő tevékenységei, alkalmazkodó képessége és ismeretszerzési lehetőségei. A látás hiánya vagy sérülése nemcsak a tanulás során okoz

nehézséget, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei is. Mindezek az iskolai képzés teljes ideje alatt szükségessé teszik az egyénre szabott módszerek, technikák, speciális eszközök (nagyító, olvasógép) alkalmazását.

A látássérült tanulók fejlesztésnek alapelvei:

- Az önállóság fejlesztése, az egyéni sajátosságoknak megfelelő mértékben.
- Speciális segédeszközök használatának kialakítása, az érdeklődés felkeltése a környező világ iránt.
- Működő érzékszervek fokozott kihasználása.
- Az akarati tulajdonságok erősítése.
- A szem egészségét védő magatartási szokások kialakítása, fejlesztése.
- Az önbizalom és az önkritika reális egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.

Hallássérült tanulók

A hallássérült tanulónál a hallás hiánya vagy csökkenése miatt eltér a nyelvi kommunikáció, a szövegértés, szókincs, nyelvi szerkezetek értése, használata. A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkezésének, felismerésének ideje, kóroka, mértéke és a fejlesztés megkezdésének ideje. Fejlesztésüket segíti a korszerű hallókészülékek, hatékony hangátviteli technikák (adó-vevő) használata.

A hallássérült tanulók fejlesztésnek alapelvei:

- Speciális segédeszközök használatának kialakítása, az érdeklődés felkeltése a környező világ iránt.
- Működő érzékszervek fokozott kihasználása.
- Segítség biztosítása a nyelvi kommunikáció gyengeségéből fakadó hátrányok kompenzálásához.
- A szociális kapcsolatrendszer, az érintkezés formáinak elsajátíttatása.
- Az ismeretek bővítésével kapcsolatos fogalomrendszerek kialakítása.
- A vizuális percepció, az önkifejezés, a valóság képi megjelenítésének beépítése a tanulási folyamatokba.
- A megfelelő beszédmód, beszédhallás, artikuláció komplex, folyamatos fejlesztése.
- Az információszerzés, az interperszonális kapcsolatok új technikai formáira való

felkészítés.

- Az önbizalom és az önkritika reális egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő. A kifejtett alapelveken túl együttnevelésükhöz szükséges a megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása, a speciális tanterv, tankönyvek használata.

Az iskola helyi tanterve részletesen tartalmazza – évfolyamokra lebontva - az enyhén értelmi fogyatékos tanulókra vonatkozó fejlesztési feladatokat, tartalmakat, követelményeket.

A beszéd fogyatékos és a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A beszéd fogyatékos és a súlyos tanulási, beilleszkedési, magatartás, figyelem és a részképesség zavarral küzdő tanulók esetében nem, vagy nehezen határozhatók meg egységes jellemző jegyek, tünetek.

A megfogalmazott elvek az egyéni sajátosságok, lehetőségek tükrében értelmezendők.

A magatartás és figyelemzavarral küzdő tanulók esetében törekedni célszerű:

- Egyénhez igazított követelmények, elvárások megfogalmazására.
- Egyéni lehetőségekhez igazított következetes szokásrend kialakítására.
- Egyéni lehetőségekhez, szükségletekhez igazodó tanulási környezet kialakítására.
- A szabályok kialakítására, azok belsővé válásának segítésére.
- A belátásra épülő nevelési helyzetek megteremtésére, resztoratív technikák alkalmazására.
- A tanuló viselkedéséhez igazított, a pozitívumokat kiemelő visszajelzések alkalmazására.
- Az önmagához mért fejlődés segítésére gyakori pozitív visszajelzésekkel.
- A művészetekben rejlő lehetőségek tudatos felhasználására.
- A tanuló optimális helyének megválasztására
- Együttműködésre a kortárs csoporttal, a családdal.
- Együttműködésre a segítő szakemberekkel, szervezetekkel.

A részképesség zavarral (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) küzdő tanulók fejlesztésének elvei:

- A tanulók fejlesztése gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus közreműködését igényli.
- A tanulók fejlesztése differenciáltan, egyéni haladási ütemben, egyéni fejlesztési elv alapján történik.
- Diszlexia, diszgráfia esetén szükséges a lassított tempójú, egyéni sajátosságokhoz igazított olvasás, írás tanítás lehetőségének biztosítása, az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése.
- Kompenzáló technikák kialakítása és alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során.
- Szükség esetén speciális eszközök (auditív eszközök, gépi írás, szövegszerkesztő, helyesírás ellenőrző programok) használatának biztosítása.
- Diszkalkulia esetén kiemelten szükséges az észlelés, érzékelés, emlékezet, gondolkodás összehangolt fejlesztése, a téri relációk fejlesztése, a szerialitás erősítése.
- A tanulási helyzetek során a tapasztalás, a manipuláció, a matematikai eszközök használatának előtérbe helyezése szükséges.
- Egyéni szükségletekhez igazított gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Szakértői vélemény alapján az értékelés alóli felmentés alkalmazása lehetséges.

Autisztikus tanulók

Az autizmussal élő tanulókra jellemző a társas kapcsolatok a kommunikáció, és bizonyos gondolkodási képességek illetve sémák minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Jellemző a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható zavar, károsodott verbális és főként nonverbális kommunikáció, a rugalmas viselkedés képességének alacsony foka vagy hiánya, a mentalizáció sérülése. A tüneteket tekintve az autista tanulók között igen nagy különbségek mutatkoznak, így nehezen határozhatóak meg egységes jellemző jegyek.

A megfogalmazott elvek az egyéni sajátosságok, lehetőségek tükrében értelmezendők.

Az autista tanulók fejlesztésnek alapelvei:

- Cél az egyéni képességek, lehetőségek szintjén elérhető legmagasabb fokú szociális adaptáció.

- A szociális, kommunikációs, gondolkodási készségek speciális módszerekkel történő kompenzálása. A meglevő készségek folyamatos fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő készségek folyamatos fejlesztése.
- A tananyag speciális módszerekkel történő átadása.
- A gondolkodás rugalmatlansága miatt szükséges az elsajátított ismeretek folyamatos alkalmazása, az ismeretek általánosításának, új helyzetekben való használatának tanítása.
- A túlterhelés elkerülése érdekében szükséges az információk szűrése.
- Az egyenetlen fejlődésből adódóan a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem lehet építeni, a hiányzó alapozó funkciót be kell illeszteni az új funkció fejlesztésébe.
- Szükséges a segédeszközökkel berendezett környezet, eszköztár, vizuálisan segített kommunikációs rendszer kialakítása.
- Speciális, egyéni motivációs rendszer kialakítása is szükséges lehet.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiben feltüntetett sérülés specifikus sajátosságokat, rehabilitációs, fejlesztési feladatokat tantárgyakra bontva a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program és a GYH Alternatív Gimnázium tanterve részletesen taglalja.

Az integrált oktatás tartalmi szabályozását – szinte elsőként – a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program 1997-ben közoktatási szakértő által majd 2013-ban a 21138-1/2013/KOIR iktatószámú határozat alapján az Emberi Erőforrások Minisztériuma által jóváhagyott tanterve valósította meg.

9. Gyermek és ifjúságvédelem, szociális hátrányok enyhítése

Általános feladatok

Hátrányos helyzetet jelenthet a családok anyagi helyzete, a munkanélküliség, az ingerszegény környezet, a családok szerkezetében bekövetkező változások (válás, új kapcsolat), és esetenként a nem megfelelő nevelési eljárások alkalmazása, a családon belüli agresszió.

Fontos, hogy a pedagógusok, a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek tudomást szerezzenek a hátrányos helyzet meglétéről, okairól. Ebben segít például a beszélgető-kör, osztályidő, ahol az őszinte, elfogadó légkör lehetőséget nyújt az egyéni problémák, helyzetek megfogalmazására. Kiemelt szerep hárul az osztályfőnökökre, patrónusokra, kiknek feladata az osztályban tanító valamennyi kolléga tájékoztatása, bevonása az adott probléma kezelésébe. Egyéni helyzetek mérlegelése után érdemes a társak bevonása is, amennyiben az nem sért személyiségi jogokat, és a társak, a közösség tud segíteni a fennálló probléma kezelésében.

A hátrányos helyzetű tanulók esetében kiemelten fontos a szülői házzal való kapcsolattartás, az elfogadó, bizalomra építő együttműködés kialakítása, fenntartása, a közös feladatok, teendők megfogalmazása. Erre alkalmat nyújtanak a szülői beszélgetések, a szülőkkel közös iskolai programok.

E mellett szükséges lehet különböző támogató lépések, szolgáltatások biztosítása, amelyek csökkentik a meglévő hátrányaikat, javítják a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét. Az egész napos nevelés, oktatás segíti a szociális hátrányok leküzdését, lehetőséget teremt az esélyegyenlőség megvalósítására. A minden tanulónak egységesen nyújtott egész napos iskolai szolgáltatásokból nem maradnak ki azok a gyermekek sem, akik egyébként, társadalmi helyzetükből adódóan nem jutnának hozzá a tanórán kívüli programokhoz. Az egész napos iskolában tágulnak a terek, a tanulás mellett a szocializáció, a közösségi nevelés, a kulturális, művészeti, sport és egyéb szabadidős tevékenységek is megjelennek, biztosítva minden tanuló számára az egyenlő hozzáférést. (Lásd: P.P. 2. fejezet)

Anyagi nehézségek esetén fontos az étkezési támogatás, tankönyvtámogatás, alapítványi támogatások biztosítása. Segítséget jelent a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok figyelemmel követése és a szülők informálása a különböző támogatási lehetőségekről.

Családi helyzetből adódó hátrányok esetén szükség lehet családsegítő szakemberek,

pszichológusok, szociális munkások bevonására. Fontos az együttműködés megvalósítása a szülők, az osztályfőnökök, pedagógusok, a gyermekvédelmi felelős, a Családsegítő Szolgálat, Nevelési Tanácsadó valamint a segítő szakemberek között.

Konkrét teendők

- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű diákok felderítése, figyelemmel kísérése.
- Állandó kapcsolat biztosítása a szülői (gondozói) házzal (fogadóórák, nyílt napok, családlátogatások).
- Szakemberek segítségével esetmegbeszélések, probléma feltárás, stratégia kidolgozása.
- Veszélyeztetett gyerekekkel kapcsolatos intézkedések a megbízott gyermekvédelmi felelős segítségével.
- Kapcsolattartás hivatalos szervekkel (Családsegítő, Nevelési Tanácsadó, iskolaorvos).
- A szociális hátrányok enyhítése alapítványi, illetve pályázatokon nyert támogatások felhasználásával.
- Gyerekek segítési szándékainak és lehetőségeinek felhasználása.
- Nevelési és oktatási helyzetek során egyéni körülményeikhez való alkalmazkodás.

A Gyermekek Háza program az egész napos nevelésből adódóan nagy súlyt fektet a gyerekek szabadidejének tartalmas megszervezésére (művészeti, kézműves tevékenységek, sport- és játékfoglalkozások, szakkörök, iskolán kívüli programok: színház, mozi, múzeum stb.... látogatások)

A szülőkkel való egyeztetés alapján, igény szerint biztosítja:

- a szükséges ügyelet ellátását,
- az iskolai étkezés lehetőségét, az egészségügyi ellátást (vizsgálatok, szűrések, aktuális oltások),
- erdei iskola, sí tábor szervezését,
- nyári tábor működtetését,
- úszásoktatás és egyéb sportfoglalkozások megszervezését.

10. A Gyermekek Háza kapcsolata a közoktatási rendszer más szereplőivel

A Gyermekek Háza program a pedagógiai gyakorlat minden területén igyekszik jelen lenni. Pedagógusai rendszeresen tartanak bemutató foglalkozásokat, tájékoztató előadásokat hazai és külföldi érdeklődőknek egyaránt.

Több, a program pedagógiai elveit kifejtő cikk jelent meg a személyiségközpontú nevelésről, a cselekvéses tanulásról, az integrált oktatásról, a differenciált tanulásszervezésről és az egyénre szabott értékelés gyakorlatáról.

Szoros, együttműködő a kapcsolat az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolával valamint az ELTE Pedagógiai Pszichológiai Karával. Együttműködési megállapodás alapján hallgatóik számára gyakorlati képzést biztosít a Gyermekek Háza, a hallgatók rendszeresen végzik szakmai gyakorlatukat az iskolában.

Megalakulása óta részt vesz a program az Alternatív Pedagógiai Műhely, illetve Szabad Iskoláért Alapítvány munkájában és bekapcsolódott az alternatív tanárképzésbe is.

A heti rendszerességgel (csütörtök) tartott szakmai nyílt napokon hospitálásra, konzultációra biztosít a Gyermekek Háza lehetőséget. A szakmai nap felépítése: 8.00-8.45 tájékoztató a programról, 9.00-10.30 bemutató foglalkozások, 10.30-11.00 beszélgetés a foglalkozást tartó pedagógussal, 11.00-12.00 közös beszélgetés, konzultáció.

A Gyermekek Háza program szakmai gyakorlatára épülve „Differenciálás a gyakorlatban, avagy hatékony iskolát mindenkinek” címmel, az oktatási miniszter által akkreditált pedagógus-továbbképzési program működött. (Alapítási engedély száma: 26209-4/1998., Indítási engedély száma: 302460-804/1999.) A program öt éves engedélyének lejártá után három alkalommal (2004. 2009. 2016.) újra akkreditáltatta a Gyermekek Háza Alapítvány a pedagógus-továbbképzési programot, Hatékony iskolát mindenkinek – avagy integrált/inkluzív nevelés a gyakorlatban címmel. (alapítási engedély száma: OM 272/ 37 / 2004. illetve OKM – 2/19/2009., illetve 107-34/2016.).

Az 1998-99-es tanévben a Gyermekek Háza - személyiségközpontú pedagógiájának elismeréseként – a Soros Alapítvány modellintézménye lett.

1999-ben az UNESCO megjelentetett egy kiadványt, amely a világban folyó integrált

neveléssel, oktatással foglalkozik. Ebben a kiadványban Magyarországot a Gyermekek Háza képviseli.

A program több pedagógusa bekapcsolódott a Nemzeti Fejlesztési Terv munkájába. Szakértőként, szakmai bizottsági tagként részt vettek a HEFOP 2.1. B sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségét, iskolai integrációját segítő szakmai munkában, illetve 3.1 intézkedés kompetencia alapú oktatási csomagjainak kidolgozásában. Trénerként részt vettek a kompetencia alapú oktatás, az adaptív tanítási gyakorlat elterjedésének segítésében. Fő képzési területek a differenciált tanulásszervezés, a kooperatív tanulás, és a szöveges értékelés.

A képzések sikeréhez hozzájárult, hogy a Gyermekek Háza heti rendszerességgel fogadta, fogadja iskolák tantestületeit, így biztosítva arra lehetőséget, hogy a kollégák gyakorlatban is láthassák a differenciáló, adaptív oktatás megvalósulását.

A HEFOP 2. 1. 1. B. 4. projekt keretein belül a Gyermekek Háza elnyerte a „Jó gyakorlat” elismerést.

2004-ben a sulíNova Pedagógiai Alternatívák Igazgatósága (szakmai vezető: Vekerdy Tamás) oktatófilmet készített a Gyermekek Háza pedagógiai gyakorlatáról.

2007-ben kiadásra került a programvezető, Kókayné Lányi Marietta által írt, „Könyv az integrációról, sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése a Gyermekek Házában” című könyve, amely a program integrációs gyakorlatát mutatja be.

2008-ban a Gyermekek Háza tantestülete, személyközpontú pedagógiai gyakorlata elismeréseként Budapestért Díjban részesült.

2008-ben kiadásra került a programvezető, Kókayné Lányi Marietta társszerzővel (Vojnitsné Kereszty Zsuzsa) írt „Könyv a differenciálásról” című könyve, amelyben a Gyermekek Házában alkalmazott, az egyéni sajátosságokhoz igazodó tanulásszervezés gyakorlata kerül bemutatásra. A könyv a Műszaki Könyvkiadó gondozásában - átdolgozás után - újból kiadásra került (2017.).

2010-ben a TÁMOP 3. 1. 4. pályázat keretében a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program 4 „Jó gyakorlatot” töltött fel a szolgáltatói kosárba. (1. Egyéni lehetőségekhez igazított tanulásszervezés, differenciálás, 2. SNI tanulók együttnevelése, integrált nevelés a gyakorlatban, 3. Az egyéni fejlesztés, a differenciálás lehetőségei a kooperatív tanulásban, 4. Egyénre szabott, árnyalt, szöveges értékelés). A pályázat keretein belül 33 iskola vette át a Gyermekek Háza „jó gyakorlatait”.

2011-ben a Gyermekek Háza az „előminősített referencia intézmény” címet megkapta.

11. Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program élet- és munkarendje

A program éves működési rendje (évkezdés, évközi szünetek, tanévzárás stb.) megegyezik a Klebelsberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium működési rendjével.

A Gyermekek Háza hagyományos rendezvényei, programjai a következők:

- Évnyitó kirándulások évfolyamonként (augusztus. utolsó hete)
- Elsősök ünnepélyes avatása (évnyitó napja)
- Akadályverseny (szeptember)
- Túlélő tábor (október)
- 8. évfolyam forradalmi játéka az 1956-os szabadságharc tiszteletére
- Bolhapiac (november)
- Nyílt nap a gimnázium iránt érdeklődő diákok, szülők számára (november)
- Mikulásnap rendezvények
- Karácsonyi vásár
- Adventi gyertyagyújtások
- Karácsony közös ünneplése
- Téli kirándulások, sí tábor
- Nyílt nap az érdeklődő elsős szülők számára (január)
- Farsangi mulatság
- Leendő első osztályosok ismerkedési napja (március)
- Tavaszi Fesztivál (április)
- Gyermekek Háza Olimpia (május)
- Aszfaltrajz délután (május)
- Színházi előadások rendezése (1-1 osztály felkészülésével)
- Erdei iskola (május - június)
- 8. évfolyam erdélyi utazás (május)
- Tájékoztató futóverseny (június)
- Ünnepélyes évzáró műsor, a 8. osztályosok búcsúztatása (utolsó tanítási nap)
- Nyári táborok (június utolsó hete)

Minden hónapban – Forgó Színpad keretein belül - hagyományőrző kézműves foglalkozások

vannak, ahol különféle népi mesterségekkel találkozhatnak a gyerekek, pl.: kosárfonás, nemezelés, agyagozás, üvegfestés, virágkötés, gyertyakészítés, batikolás.

A felsorolt programok nem tartalmazzák az osztályok által szervezett rendezvényeket színház és múzeumlátogatásokat.

Az iskolai programok költségeinek egy részét a Gyermekek Háza Alapítvány fedezi. Amennyiben a kiadás a szülőket terheli, szükséges a kiadás elfogadtatása, jóváhagyása a szülői értekezleteken, jegyzőkönyvben rögzítve megtörténik. Ennek híján a programot nem lehet a tanulók számára kötelezővé tenni.

Napirend:

A Gyermekek Háza első hat évfolyama egész napos iskolai foglalkozást biztosít. Az oktató-, nevelőmunka 8-16 óráig tart. A nap beszélgető-körrel kezdődik, ezt követik a különböző tanítási blokkok és órák, hosszabb szabadidősávokkal megszakítva. A délelőtti tanítási időszakban egy legalább 30 perces - lehetőleg szabad levegőn töltött -, játékos testmozgás a napirend része. Délutánra a pihentetőbb, kisebb szellemi koncentrációt igénylő kézműves, mozgásos, dramatikus foglalkozások kerülnek. A tanórák egész napra történő elosztása lehetővé teszi az egyenletes terhelést, és a tanórák közé a hosszabb pihenések beiktatását.

Nagy súlyt fektet a program a szabadidő hasznos eltöltésére. A gyerekeknek osztálykeretek között biztosít lehetőséget színvonalas kézműves, dramatikus és zenei tevékenységekre, kötetlen játéokra.

A 7. 8. és a gimnáziumi évfolyamokon is a napirend része a reggeli beszélgetés, osztályidő. A tanórák után többféle szabadidős tevékenységet választására van lehetőség.

Az otthoni írásbeli (házi) feladat szabályozása

Az egész napos programmal működő osztályokban nincs rendszeres otthoni házi feladat, a felkészülés az iskolában történik. A tanulók heti egy alkalommal kapnak otthoni feladatot, annak érdekében, hogy szüleik is részesei lehessenek az iskolai tanulásnak, nyomon követhessék gyermekük fejlődését. Az önálló, felkészülést biztosító délutáni tanulás 4. osztálytól kezdődően része a napirendnek, osztályonként eltérő időszükséglettel.

Az évközi szünetek a pihenés, a feltöltődés lehetőségét szolgálják, ezekre az időszakokra házi feladatot nem kapnak a tanulók.

12. Együttműködés a szülőkkel

A Gyermekek Háza program célkitűzése, hogy a szülők és a pedagógusok egymás feladatait átlátva és elfogadva, közösen, együtt neveljék a gyerekeket.

A beiskolázás során a program vezetője tájékoztatja a szülőket a program működéséről, arról, hogy mire fordítja a szabadon tervezhető óráit, és a nem kötelező órakeretét. A szabadon tervezhető és a nem kötelező tanórák számát és tartalmát a tanterv tartalmazza. Ezek az órák szükségesek ahhoz, hogy a Gyermekek Háza pedagógiai céljai érvényesüljenek.

A szülőket a program tanítói, tanárai a tanév végén értesítik, tájékoztatják arról, hogy a következő tanévben milyen eszközökre, tankönyvekre, oktatást segítő kiadványokra lesz szükség, és ezek közül mit biztosít az iskola, és mi hárul a szülőkre.

A Gyermekek Háza nyitott iskola, a szülők előtt nyitottak az ajtók, aktív részesei lehetnek az iskolai életnek. A nyílt napokon - havi rendszerességgel- tanulás közben figyelhetik meg gyermekeiket. Kérdéseikkel, problémáikkal bármikor megkereshetik a tanítókat, szaktanárokat illetve az osztályfőnököket, patrónusokat. Ennek szervezett kereteit a fogadóórák biztosítják.

A program pedagógusai évenként több alkalommal szerveznek "szülői beszélgetéseket", ahol az osztályt, vagy egy korosztályt érintő kérdéseket tudnak közösen megbeszélni.

A szülők és a pedagógusok közti napi szintű kapcsolattartás érdekében valamennyi osztály online szülői levelezőlistát működtet.

A félévi értékelés után minden szülőnek módjában áll gyermeke aktuális helyzetéről, tanulási eredményéről konzultálni. A tanév végi értékelések, bizonyítványosztás után családi beszélgetést tartanak a pedagógusok, amelyen a tanulókkal, a szülőkkel együtt beszélnek meg a tanév tapasztalatait, az egyes tanulók fejlődését.

A Gyermekek Háza Alapítvány 1991-ben szülői kezdeményezésre jött létre. Az alapítvány célja, hogy a program pedagógiai munkáját anyagilag támogassa. A szülői alapítvány biztosítja azon kiadások fedezését, amelyek a program speciális feladatvállalásából, képzési rendszeréből adódnak (pl. speciális ismeretekkel rendelkező, gyógypedagógiai, művészeti, kézműves stb. szakemberek, mobilizálható bútorok, kézikönyvek, speciális fejlesztő eszközök, kirándulások, színház és múzeumlátogatások stb.)

A Gyermekek Háza Alapítvány kuratóriumának tagjai:

- - elnök (szülő)
- osztályonként egy-egy szülő
- a program 4 pedagógusa

A kuratórium a szülőknek és a pedagógusoknak félévenként részletes beszámolót juttat el az alapítvány anyagi helyzetéről és terveiről. Az alapítvány bevételeit alapítványi és pályázatokon nyert támogatások biztosítják:

13. A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Programba való jelentkezés

A Gyermekek Háza induló első osztályába - speciális képzéséből adódóan - 24 gyereket vesz fel. Ebből általában három hely a sajátos nevelési igényű tanulók számára van fenntartva.

Bár a Gyermekek Háza program iránt nagy az érdeklődés, az osztálylétszám emelésére nincs mód.

A beiratkozás előtt a program pedagógiai vezetője tájékoztatót tart az érdeklődő szülőknek, akiknek ezután módjukban áll több bemutató órát, foglalkozást megnézni.

Az integrált helyekre való jelentkezés lépései:

- Szándéknyilatkozat kitöltése október 31-ig.
- Szülői kérdőív kitöltése november 15-ig
- Beszélgetés a szülőkkel (október – november)

A gyerekek számára novemberben kiscsoportos játszónap szervezésére kerül sor.

A sajátos nevelési igényű gyerekek felvételéhez a sérülés jellege szerint illetékes Szakértői Bizottság véleménye szükséges.

Jelentkezés lépései a nem integrált helyekre:

- Szándéknyilatkozat kitöltése január 31-ig.
- Szülői kérdőív kitöltése február 15-ig

A gyerekek számára játszónap, a szülők részére kiscsoportos, illetve egyéni beszélgetések szervezése történik.

Gyakori, hogy a már működő (2-8. évfolyam) osztályba szeretnének tanulót beiratni. A jelentkező tanulót abban az esetben tudjuk fogadni, ha valamelyik osztályban üresedés történik. A jelentkező tanuló számára próbanapokon való részvételt biztosítunk a kölcsönös ismerkedés érdekében.

14. A GYH Alternatív Gimnázium felvételi eljárása

A középiskolai felvételi eljárás során a Gyermekek Háza nyolcadik osztályában tanulók tanulmányi eredményük alapján vesznek részt a felvételi eljárásban.

Azok a Gyermekek Háza program 8. évfolyamán tanulók nyernek felvételt, akik:

- tanulmányi átlaga a 7. év végi és a 8. félévi érdemjegyeket figyelembe véve - magyar irodalom és nyelvtan átlaga, matematika, történelem, idegen nyelv, valamint egy szabadon választott természettudományos (természetismeret, földrajz, informatika, fizika, biológia, kémia) tárgyakból számolva - eléri a 4.00-t.
- Fegyelmező intézkedésben nem részesültek

Több jelentkező esetén előnyt élveznek azok a tanulók, akik a felvételi eljárás során kizárólag tanulmányi átlag alapján való felvételt jelölték.

A nem a Gyermekek Házában tanuló nyolcadikos diákok a felvételi eljárás során általános iskolai eredményeik, valamint a központi matematika és magyar nyelv írásbeli és a szóbeli felvételi vizsga alapján nyerhetnek felvételt a gimnáziumi osztályba.

A felvételi pontok számításának módja:

- Hozott pontok számítása: a 7. év végi és 8. évfolyamon a félévi magyar irodalom és nyelvtan átlaga, matematika, történelem, idegen nyelv, valamint egy szabadon választott, a tanuló számára legelőnyösebb természettudományos (természetismeret, földrajz, informatika, fizika, biológia, kémia) jegyeinek összege. (maximum 50 pont)
- Központi írásbeli felvételi eredménye: Matematika maximum 50 pont, magyar nyelv maximum 50 pont, összesen 100 pont
- Szóbeli vizsga eredménye: a szóbeli vizsgán a jelentkező tanulók nyelvi kompetenciáját, kommunikációs képességét, tájékozottságát, érdeklődését szeretnénk megismerni. A szóbeli vizsga témakörei: személyes bemutatkozás, önismeret elemei, érdeklődés, egy számára fontos irodalmi mű bemutatása, általános tájékozottság, iskolaválasztás indoklása, személyes motivációk. (maximum 50 pont)

A felvételi eljárás során megszerzett összes pont (200 pont) alapján rangsoroljuk a felvételizőket.

Azonos pontszám esetén előnyt élveznek:

- a hátrányos helyzetű tanulók

Amennyiben az előnyt élvező jelentkezők között pontazonosság van, a központ írásbeli vizsga eredménye alapján rangsoroljuk őket.

15. Gyermekek Háza pedagógusai

Azok a pedagógusok vállalhatnak részt a Gyermekek Háza program munkájában, akik az alapelvekkel egyetértenek, azok megvalósításához megfelelő felkészültséggel, elkötelezettséggel rendelkeznek. Ennek megítélése a pedagógiai vezető feladata.

A pedagógusok, gyógypedagógusok munkakörük ellátásához szükséges végzettséggel rendelkeznek. Feladataikat a munkaköri leírás részletesen tartalmazza.

A tantestület, mint szakmai műhely

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program és a GYH Alternatív Gimnázium helyi tantervét, tantárgyi programjait, ismerethordozóit, tankönyvcsaládját, differenciált tananyagait, munkakártyáit, a programban dolgozó tanítók, tanárok, gyógypedagógusok – a pedagógiai programnak alárendelten – hozták, hozzák létre. A pedagógusok munkáját együttműködés, közös megbeszélések, tapasztalatcserék, kölcsönös hospitálások jellemzik.

A tantestület akkor tud szakmai műhellyé válni, ha minden pedagógus a Gyermekek Háza program tulajdonosának tekinti magát, képes sajátjaként gondolkodni az iskolai helyzetről.

Ez a szemlélet azt is feltételezi, hogy a programot érintő döntések közösen születnek. Az együtt kialakított pedagógiai koncepció biztosítja, hogy általánosan elfogadott pedagógiai értékek mentén folyjon a napi munka. Ez a működés meghatározza, erősíti az elkötelezettség, a felelősség érzését. A közös gondolkodás, célmeghatározás a versengés helyett az együttműködésre, egymás segítésére helyezi a hangsúlyt.

Az értekezletek rendje

A Gyermekek Háza pedagógusai kétheti rendszerességgel tartanak megbeszéléseket, ahol a programot érintő szakmai és szervezeti kérdések, teendők közös megbeszélése történik. A megbeszélések során esetmegbeszélésre is sor kerül, ekkor egyes pedagógiai helyzetek, tanulókat, tanulócsoportokat, osztályokat, pedagógusokat, szülőket érintő kérdések, helyzetek szakmai megbeszélése, értékelése, a megoldási lehetőségek számbavétele történik.

A megbeszélések és az esetmegbeszélések nagymértékben segítik a közös gondolkodást, az egységes szemléletet, a közös felelősség kialakulását. Ezeken a fórumokon a Gyermekek Háza összes pedagógusa, gyógypedagógusa részt vesz.

A pedagógusok közti napi szintű kapcsolattartás érdekében online tanári levelezőlista működik.

Együttműködés a pedagógusok között

Nagyon fontos, hogy a tantestület minden tagja érezze, hogy számíthat kollégái segítségére. Ehhez a szemlélethez azonban nagyfokú bizalom szükséges. Minden tanítónak, tanárnak éreznie kell, hogy kollégája segít, együttműködő szándékkal lép be a terembe. Nem az ellenőrzés, a hiba keresése, hanem a közös gondolkodás, az aktuális helyzetek optimális megoldása a cél.

Az egyéni bánásmód megvalósítása, a differenciáló tanulásirányítási módszerek alkalmazása nem könnyű feladat. Eleinte komoly segítséget jelent egy kolléga jelenléte, segítése, építő jellegű észrevétele, tanácsa. Fontos, hogy a felmerülő problémákat, nehézségeket ne kelljen takargatni, bátran lehessen segítséget kérni bármely kollegától.

Segítő párok a Gyermekek Házában

A Gyermekek Házába kerülő új tanítók, tanárok segítségét szolgálja a segítő párok rendszere. Tapasztalat, hogy a programba kerülő új kollegák bizonytalanok a differenciáló munkaformák alkalmazásának módjaiban, kevés a tapasztalatuk a személyre szabott, egyéni bánásmód megvalósításában. Fontos, hogy segítséget kapjanak megtanulásához, napi alkalmazásához. Ehhez személyes odafigyelést, törődést szükséges biztosítani számukra.

Minden programba kerülő új pedagógus – nem csak a pályakezdő – munkáját segítő támogatja. A „segítő” a differenciálásban jártas, sok gyakorlati tapasztalattal rendelkező tanító, tanár. Rendszeresen hospitálnak egymás óráin, gyakran közösen vezetnek tanórákat. A tapasztalatokat megbeszélik, végiggondolják

A kidolgozott gyakornoki rendszer az eddig is jól bevált segítő-párok rendszerére épül.

A pedagógiai vezető

A program pedagógiai vezetője a Gyermekek Háza program pedagógiai alapvetésének kidolgozásában részt vevő, az alapelvek megvalósításában aktívan közreműködő pedagógus, akinek fő feladatai a következők:

- Szervezi, és figyelemmel kíséri a Gyermekek Háza pedagógiai alapvetésének gyakorlati megvalósulását.
- Szervezi, és szakmailag koordinálja a Gyermekek Háza programot érintő feladatok kidolgozását.
- Felelősséget vállal a programban dolgozó pedagógusok szakmai munkájáért. Óralátogatásaival, szakmai tanácsaival segíti kollégáit.
- Az új tanítók, tanárok felkészítését megszervezi, programba kerülésüket szakmailag indokolja, melyet a munkáltató figyelembe vesz.
- A Gyermekek Házát érintő szakmai kurzusokon a program bemutatását, menedzselését intézi.
- Kapcsolatot tart az iskola vezetésével, felettes szerveivel és a szülőkkel.
- Kapcsolatot tart a különböző minisztériumokkal, szakmai szervezetekkel, felsőoktatási és pedagógiai intézetekkel.

A program egészét érintő pedagógiai kérdések eldöntésében a Gyermekek Háza pedagógusainak együttes állásfoglalása a meghatározó.

A pedagógusok munkaidejének szabályozása, nyilvántartása:

A köznevelési törvény értelmében az alternatív programmal működő iskolák meghatározhatják a pedagógusok munkaidejének szabályozását. A Gyermekek Háza alternatív program a következő módon szabályozza a programban dolgozó pedagógusok munkaidejét:

A kötött munkaidő teljes állás esetén 32 óra. A neveléssel – oktatással lekötött munkaidő a tantárgyfelosztásban szabályozott. A kötött munkaidő fennmaradó részét rugalmasan kezeljük. A programvezető– egyeztetve a pedagógusokkal – a fennmaradó idő egy részét szabályozza, annak érdekében, hogy az iskolai feladatok ellátása (nevelés-oktatást előkészítő, neveléssel-oktatással összefüggő feladatok, tanulói felügyelet, eseti helyettesítés) zökkenőmentes legyen. A kötött munkaidő ezen felüli részének beosztása rugalmasan, az aktuális feladatokhoz igazodva történik. A tanórán túli elfoglaltságok rögzítése a digitális naplóban történik.

16. Eszközök, felszerelések

A Gyermekek Háza a gyerekek nagyfokú önállóságára, tevékenykedő, fölfedező tanulására építő ismeretszerzést helyezi előtérbe. Ehhez elengedhetetlen, hogy kellő mennyiségű és megfelelő minőségű eszköz álljon a tanulók rendelkezésére.

A tanulást segítő képességek fejlesztése érdekében is rengeteg játékot, eszközt használnak a diákok és a tanítók.

A felsőbb osztályokban az élményszerű tanulás, a sok tapasztalás változatlanul fontos. A különböző megfigyelésekhez, kísérletezésekhez, az önálló ismeretszerzéshez szintén sokféle tanulást segítő eszközre, kézikönyvre van szükség.

A Gyermekek Háza program állandóan, minden lehetőséget megragadva igyekszik bővíteni eszköztárát.

A sajátos nevelési igényű kisiskolások fejlesztéséhez még több, gyakran speciális eszközök szükségesek. E célra főleg pályázaton nyert, illetve alapítványi támogatásból befolyt összeg áll az alapítvány rendelkezésére.

A Gyermekek Háza eszköztárában nagy számban szerepelnek mozgást, mozgáskoordinációt, kognitív képességeket stb. fejlesztő eszközök, játékok (pl. egyensúlyhengerek, trambulín, billenő rácshinta, csörgődob, figyelemfejlesztő társasjátékok, Montessori eszközök stb.).

A Gyermekek Háza tanterve részletesen, az adott évfolyamra lebontva tartalmazza a gyakran alkalmazott tanszerek és taneszközök felsorolását.

A szabadidő-tevékenységekhez szükséges eszközök folyamatos beszerzését a Gyermekek Háza Alapítvány segíti.

A szabadidő eltöltéséhez szükséges a többfunkciójú teremrendezés. Puha szivacsok, párnák, takarók segítik a gyerekek pihenését.

A kulturált étkezés feltételei adottak. A higiénias körülmények jók, a pedagógusok figyelmet fordítanak a higiénias szabályok betartására, a kulturált étkezési szokások kialakítására, megőrzésére. Az osztályteremben a poharak, tányérok, szalvéták és az evőeszközök a gyerekek által könnyen elérhető helyen vannak.

A tanulók életkorához igazodó egyéni és társasjátékok, szerepjátékokat segítő felszerelések, építőkockák és egyéb építőjátékok, mesekönyvek, ifjúsági regények, színes ceruzák, színezők, rajzlapok, gyurmák az osztályterem e célra kialakított sarkában, szabad polcokon vannak.

A szabadtéri játékok, labdák, tollas- és pingpongütők, ugráló kötelek, homokozó játékok az

osztálytermi felszerelés részét képezik. Fontos lenne az iskola udvarán játszótér kialakítása, ezt – a pedagógusok, gyerekek és szülők összefogásával – a közeljövőben kívánja az iskola megvalósítani.

17. A program eredményességének vizsgálata, a nevelő, oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

A Gyermekek Háza program pedagógiai vezetője, pedagógusai és felkért szakemberei folyamatosan figyelemmel kísérik, ellenőrzik:

- az alapelvek megvalósulásának szintjeit,
- a programból való kilépés mutatóit,
- az integrált oktatás, nevelés hatékonyságát,
- a program pedagógiai munkájáról érkező visszajelzéseket.

Az alapelvek megvalósulásának ellenőrzése

Biztos alapkészségek kialakítása

- A helyi tantervben feltüntetett követelmények elérésének vizsgálata.
- Központilag összeállított mérések alkalmazása.
- OKÉV mérések

Egyéni fejlesztés biztosítása

- Differenciált mérőlapok alkalmazása.
- A követelményrendszerrel való eltérés (pozitív, negatív irányban) rögzítése, összevetése a kognitív képességek vizsgálatának eredményességeivel.
- OKÉV mérések sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó részei.

Az önálló, felfedező tanulás megvalósulása

- Önálló munkavégzés, feladatmegoldás minőségének ellenőrzése.
- Kézikönyvek, tanulást segítő eszközök, munkakártyák célszerű alkalmazásának megfigyelése.
- Beszámolókra, kiselőadásokra való önálló felkészülés értékelése.
- A tanulási technikák alkalmazásának ellenőrzése.

A társakra való odafigyelés, a kooperatív tanulás gyakorlásának kialakítása

- Páros és csoportos tanulási helyzetek megfigyelése.
- Közös feladatmegoldás, munkavégzés minőségének értékelése.
- Egymásra való odafigyelés, helyes érvelés és vita szintjeinek megfigyelése.

Az önálló szabadidő-felhasználásra nevelés színvonala

- - Az egésznapos foglalkoztatásban résztvevők önálló egyéni és társas szabadidő-felhasználásának megfigyelése

Az integrált nevelés és oktatás hatékonysága

- A helyi tantervben feltüntetett – integrált tanulókra vonatkozó – követelmények elérésének vizsgálata.
- OKÉV mérések integrált tanulókra vonatkozó részei.
- A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság és a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola szakembereinek megfigyelései az integrált nevelés hatékonyságáról.
- Az integrált tanulók fejlődésének objektív, meghatározott időnkénti mérése, gyógypedagógusok segítségével.
- A sajátos nevelési igényű tanulók szocializálódása, környezetükbe való beilleszkedésüknek vizsgálata.
- Az ép gyerekek toleranciájának, empátikus készségének folyamatos megfigyelése.

A program pedagógiai munkájáról érkező visszajelzések

- Kölcsönös óralátogatások, hospitálások, az oktatási-nevelési folyamatok megfigyelése, a hatékony tanulásszervezés közös alakítása érdekében.
- Szülői vélemények (kérdőívek) tapasztalatai.
- Alternatív iskolák, programok látogatása, a látogatók fogadása, tapasztalatok egybevetése.
- Más, egésznapos foglalkoztatást is alkalmazó iskolák tapasztalatainak megismerése, összevetése saját tapasztalatainkkal.
- A programba bekapcsolódó főiskolai hallgatók záró tanításain résztvevő, azokat értékelő

főiskolai tanárok észrevételei.

- Az Alternatív Pedagógiai Műhely, Szabad Iskoláért Alapítvány visszajelzései.
- A Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar szakembereinek véleményezése.
- Hazai és külföldi kollegák, nevelésméleti szakemberek tapasztalati.
- UNESCO-szakemberek látogatása, a nemzetközi tapasztalatok elemzése.

Minőségirányítási program

Az 1993. évi LXXIX. közoktatásról szóló törvény 40. § (11) előírásának megfelelően a Klebelsberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium minőségirányítási programjában megjelennek a Gyermek Háza Alternatív Alapozó Program minőségirányítási elvei és gyakorlata. 2009-ben kidolgozásra került a pedagógusok értékelési rendszere.

A 2011-12-es tanévben átdolgozásra kerülő Minőségirányítási programban szintén megfogalmazódtak a Gyermekek Házára vonatkozó változtatások és kiegészítések is.

A minőségirányítási program céljai:

- Az ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer meghatározó módon járuljon hozzá ahhoz, hogy a Gyermekek Háza program a pedagógiai programban meghatározott céloknak, alapelvekkel összhangban teljesítse a jogi és szakmai követelményeket.
- A működtetett rendszer célja, hogy megfelelő információ álljon rendelkezésre a folyamatos minőségjavításhoz.
- Adjon visszajelzést a Gyermekek Háza speciális feladatvállalásának (személyiségközpontú, tevékenységközpontú, a differenciálást szem előtt tartó, az együttműködést fejlesztő tanítási gyakorlat, egyéni haladást biztosító tananyag, az egésznapos foglalkoztatás, integráció, inkluzív iskolai környezet) megvalósulásáról, annak eredményességéről.
- A pedagógusok mérhető tevékenységének megerősítésével, szükség esetén annak fejlesztésével biztosított legyen a pedagógiai célok, alapelvek megvalósulása.
- Az egyes teljesítményértékelési ütemek végén ismertekké váljanak az értékelt személyhez, területekhez kapcsolódó munkafeltételek, továbbá az egyén és a területek további fejlesztésének lehetősége

Belső Ellenőrzési Csoport

A Belső Ellenőrzési Csoport koordinálja a pedagógusok önértékelését, belső értékelését.

A tanév elején összeállított önértékelési terv alapján – az érvényben lévő jogszabályoknak megfelelően - történik a pedagógusok önértékelése, értékelése.

18. Összegzés, felülvizsgálatok

Jelen pedagógiai program fő alapelvei az 1991/92-es tanévtől, a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program megalakulásától kezdődően érvényesülnek.

A részletes Pedagógiai Program kidolgozása - az addig szerzett gyakorlati tapasztalatokból kiindulva – 1995/96-os tanévben kezdődött el. (Pedagógiai vezető: Kókayné Lányi Marietta)

A Pedagógiai Program 1997-ben benyújtott változatát a Gyermekek Háza pedagógusai és a tantestület egyöntetűen elfogadták. (Pedagógiai vezető: Kókayné Lányi Marietta)

Ezzel egy időben történt a szülők tájékoztatása, a szülői képviselet véleményének kikérése.

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program Pedagógiai Programját Trencsényi László közoktatási szakértő pozitív véleményezése alapján, a fenntartó 1998-ban jóváhagyta.

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program helyi tantervét a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 2013. január 17-én jóváhagyásra benyújtotta az oktatásért felelős miniszterhez. A 21138-1/2013/KOIR iktatószámú határozat jóváhagyta a Gyermekek Háza kerettantervét, alkalmazására megadta az engedélyt

A Pedagógiai Program meghatározott időnként - szakmai fejlesztés illetve az aktuális törvényi rendelkezéseknek történő megfelelés érdekében - felülvizsgálatra kerül. Módosítás esetén a szülői- és diákképviselet tájékoztatása megtörténik. A Pedagógiai Program módosításait a tantestület hagyja jóvá.

Pedagógiai Program 2000 szeptemberében történt felülvizsgálata

Lényegi módosítás történt a következő részeknél:

- A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program működési helyzete, pedagógusai
- Az értékelés kérdései
- A Gyermekek Háza és a pedagógiai gyakorlat kapcsolata
- A program eredményességének vizsgálata

Részletesebb kidolgozásra kerültek a következők

- Nevelési alapelvek, személyiség- és közösségfejlesztés
- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- A nevelő, oktató munkát segítő eszközök és felszerelések

A Gyermekek Háza program helyi tantervének a Kerettantervhez való igazítása megtörtént.

Pedagógiai Program 2004 áprilisában történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza pedagógiai programjának módosítása a közoktatási törvény 2003-as rendelkezéseinek, és a NAT 2003. elvárásainak megfelelően, megtörtént.

Részletesebb kidolgozásra került:

- A tanítási – tanulási folyamat értelmezése, a projekt módszer
- Kiemelt fejlesztési területek (énkép – önismeret, hon-és népismeret – európai azonosságtudat, környezeti nevelés, testi – és lelki egészség, pályorientáció – felkészülés a felnőtt életre)
- Az értékelés kérdései, a tanulók szóbeli és írásbeli beszámoltatásának rendje, formái

A program helyi tantervének (alsó tagozat) felülvizsgálata a NAT 2003-nak megfelelően megtörtént.

Pedagógiai Program 2007-ben történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza pedagógiai programjának módosítása NAT 2007. és „Az oktatási miniszter 2/2005. (III. 1.) OM rendelete a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről” alapján megtörtént.

A pedagógiai program felülvizsgálata során – az eddigi tapasztalatok alapján – több fejezet részletesebb kidolgozására, kibővítésére került sor.

Módosítás, részletesebb kidolgozás történt a következő fejezeteknél:

- Pedagógiai alapelvek
- Az egyéni fejlesztést biztosító szervezeti keretek és tanulásszervezési eljárások
- Kiemelt fejlesztési feladatok
- Az értékelés kérdései
- Integráció
- A Gyermekek Háza és a pedagógiai gyakorlat kapcsolata.
- A Gyermekek Háza pedagógusai
- A program eredményességének vizsgálata.

Pedagógiai Program 2009-ben történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza helyi tantervének átdolgozása.

A pedagógiai program felülvizsgálata során megtörtén a Gyermekek Háza tantervének átdolgozása „Az oktatási miniszter 2/2005. (III. 1.) OM rendelete a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről” alapján.

Pedagógiai Program 2012-ben történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza pedagógiai programjának módosítása 2012 áprilisában megtörtént.

Módosítás történt a következő fejezetnél:

- Pedagógiai alapelvek. Részletes kidolgozásra került az egésznapos iskola fejezete.

2012 novemberében megtörtént a Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program helyi tantervének felülvizsgálata a köznevelési törvény, a NAT és az Irányelvek alapján.

Pedagógiai Program 2013-ban történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza pedagógiai programjának módosítása 2013 márciusában a Köznevelési törvénynek megfelelően megtörtént.

A Gyermekek Háza Alternatív Alapozó Program helyi tantervét a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 2013. január 17-én jóváhagyásra benyújtotta az oktatásért felelős miniszterhez. A 21138-1/2013/KOIR iktatószámú határozat jóváhagyta a Gyermekek Háza kerettantervét, alkalmazására megadta az engedélyt.

Pedagógiai Program 2017-ben történt felülvizsgálata

A Gyermekek Háza pedagógiai programjának módosítása 2017-ben, a köznevelési törvénynek megfelelően megtörtént.

Pedagógiai Program 2018-ban történt felülvizsgálata

A GYH Alternatív Gimnázium tantervét a Közép-Budai Tankerület jóváhagyásra benyújtotta az oktatásért felelős miniszterhez. A 34519-6/2018/KOZNEVTART iktatószámú határozat jóváhagyta a GYH Alternatív Gimnázium tantervét. A pedagógiai program felülvizsgálata során a gimnáziumi tagozat működésével kapcsolatos elvek, feladatok kerültek kidolgozásra.